פולע טאַבעלע פון דער מלוכה-לאַטעריע — זעה זייט 7

היינט 8 זייטען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 60	Łódź, Sroda, 11 marca 1931 r.	ניינטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואך, כ״ב אדר תרצ״א	№ 60

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאַווער 21, טעל. 224=71

שטורמישע זיצונג אין סיים

ארום געזעץ-פּראָיעקט וועגן אומאָפּהענגיגקייטס-קרייץ

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קאָרעספאָנדענט). היינט אַרום 11 אַ זייגער פאַר־מיטאָג האָט זיך אָנגעהויבען אַ פּלענאַר־זיצונג אין סיים. עס איז בעטראַכט געוואָרען דער פּראָיעקט וועגען פינאַנציעלער הילף פאַר די קרעדיט־אינסטיטוציעס. דער פּראָיעקט איז אין דער צווייטער און דריטער לעזונג אָנגענומען געוואָרען.

דערנאָך האָט דעפּ. וואַרטאַלסקי (ב.ב.) רעפערירט דעם פּראָיעקט וועגען סטעמפּעל־אָפּצאָהל. לויט דעם דאָזיגען פּראָיעקט ווערען פעסטגעשטעלט נייע פּרינציפּען ביים סטעמפּעל־אָפּצאָהל פון וועקסלען און אויף אַ געוויסע צייט ווערען פערקלענערט די אָפּצאָהלונגען פון די אַקציען־געזעלשאַפטען. דער פּראָיעקט איז אָנגענומען געוואָרען.

בעת׳ן בעטראַכטען די דאָזיגע פראַגען זענען מיט גרויסע רעדעס אַרויסגעטראָטען די פּ.פּ.ס.׳ישע רעפּוטאַטען באַרליצקי און ציאָלקאָש.

דאַן איז דער סיים צוגעטראָטען צו בעטראַכטען די נאָוועליזאַציע צום העקרעט וועגען קרייץ און אומאָפּהענגיגקייטס־אָרדען. געגען דעם געזעץ־פּראָיעקט טרעט אַרויס דעפּ. דיבואַ. ער ערקלערט, אַז אין פּוילען האָט זיך איצט ביי די בירגער פערשפּרייט די אָרדען־מאַניע. די פּ.פּ.ס. ערקלערט דעפּ. דיבואַ זענען געגאַנגען אויף די תליות און אויף סיביר נישט צוליב אָרדענס נאָר זיי האָבען געקעמפט פאַר אַ פרייע דעמאָקראַטיש פּוילען וועלכעס עס אונטערדריקט איצט די דיקטאַטור. די רעגירונג פון בריסק פּאַציפיקאַציע און וואַהל־מיסברויכען האָט נישט קיין רעכט צו געבען אָפּצייכנונגען, צוליב דעם האָבען אויך די פּ.פּ.ס.׳ישע טוער לימאַנאָווסקי, אַרציסעווסקי, פרוי פּערל א. אַנד. זיך אָפּגעזאָגט אָנצונעהמען די אָרדענס־

שטימע פון די ב.ב.־בענק: זיי האָבען נישט אָנגענומען ,ווייל זיי האָבען זיך בעליידיגט.

דעפּ. דיבואַ: איהר מעגט איצט בעשענקען מיט אָרדענס אייערע מענשען, וועלכע האָבען פערדינסטען פאַר אייך, אויב איהר האָט אַזעלכע.

עס ברעכט אויס אַ געוואַלדיגער טומעל אויף די בענק פון די ב.ב. דער סיים־מאַרשאַלעק רופט דעם דעפּ. דיבואַ צו אָרדנונג בעמערקענדיג דער־ביי, אַז ער קוואַליפיצירט דיבואַס רעדע אַלס אַ פּראָוואָקאַציע.

דעפּ. דיבואַ רעדט ווייטער און זאָגט: איהר קענט בעשענקען אייערע מענשען מיט אָרדענס. איהר בעטראַכט דעם קרייץ אָפּטמאָל נישט נאָר אַלס אַ בעלוינונג פאַר׳ן קאַמף פאַר דער אומאַבהענגיגקייט, נאָר אַלס בעלוינונג פאַר די פערדינסטען לטובת דער ב.ב. פּאַרטיי.

דעפּ. מיעדזינסקי קלאַפּט אין טיש און שרייט: פאַקטען.

דעפּ. דיבואַ: אמת, עס זענען פערהאַן אַזעלכע פערזאָנען וועלכע האָבען זיך פערדינט דעם קרייץ אָבער שפּעטער מיט מעשים געמאַכט פּוילען צו חרפּה און צו שאַנד אין אויסלאַנד. איך בין אַליין „אַ בריסקער" און רעדענדיק דאָס האָב איך אין זינען דעם פּאָלקאָווניק קאָסטעק־בירנאַצקי, דעם אָנפיהרער פון די בריסקער תלינים.

עס ברעכט אויס אַ געוואַלדיגער טומעל אויף די בענק פון די ב.ב. און דער סיים־מאַרשאַלעק רופט דעם דעפּ. דיבואַ צום צווייטען מאָל צו אָרדנונג.

דעפּ. דיבואַ: איהר האָט פערכאַפּט פּוילען און גיט אייערע מענשען אָרדענס בכדי זיך אַליין צו בעערען, אַזוי איז אויך געשעהען אין די צאַרישע צייטען.

ביי אַ געוואַלדיגען טומעל פערלאָזט דעפּ. דיבואַ די טריבונע.

עס בעהמט אַ וואָרט דעפּ. מיעדזינסקי, וועלכער בעצייכנעט דיבואַס רעדע אַלס אַ פּראָוואָקאַציע. דעפּ. מיעדזינסקי ווענדט זיך צו דער אָפּאָזיציע און זאָגט: מיר וועלען זיך נישט לאָזען בעליידיגען. אייער האַנדלונג איז אַ ציניש. אויב איהר וועט נישט ענדערען אייער אויפפיהרונג וועלען מיר מוזען אָננעהמען אַנדערע מיטלען. מיר וועלען זיך נישט לאָזען פּראָוואָצירען.

אין דער גאַנצער צייט פון דעפּ. מיעדזינסקיס רעדע הערשט אויף די בענק פון דער אָפּאָזיציע אַ געוואַלדיגער טומעל. דער סיים מאַרשאַלעק רופט צו אָרדנונג דעם דעפּ. רעגער פון פּ.פּ.ס.

דעפּ. מיעדזינסקי ענדיגט מיט די ווערטער: אייערע חברים האָבען גענומען אָרדענס אוי צום סוף זידעלט איהר אונז. אויב איהר וועט אייער מעטאָדע נישט ענדערען זאָלט איהר וויסען, אַז עס וועט מיט אייך געשעהען ערגערעס ווי עס איז אייך געשעהען.

צום סוף איז דער געזעץ־פּראָיעקט וועגען די אָרדענס אָנגענומען געוואָרען.

יודישע שילער

פון מלוכה׳שע פּראָפעסיאָנעלע שולען ווערען בעפרייט פון לערנען אין שבת

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש) אַלס רעזולטאַט פון אַ בריף וועקסעל צווישען דעפּ. הרב לעווין און דעם בילדונגס מיניסטער וועט דאָס בילדונגס־מיניסטעריום פעראָרדנען, אַז די יודישע שילער פון די מלוכה׳שע פּראָפעסיאָנעלע שולען זאָלען בעפרייט ווערען שבת פון די למודים.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז אין גאַנץ פּוילען געפינען זיך אין די מלוכה׳שע פּראָפעסיאָנעלע שולען סך הכל 5 ביז 10 יודישע שילער.

10 טויזענד מענשען געבליבען אהן אַ דאַך איבער׳ן קאָפּ

לאָנדאָן, 10 (טו) צוליב דעם ציקלאָן אויף דער אינזעל מאַוריציוס זענען איבער 10 טויזענד מענשען געבליבען אָהן אַ דאַך איבער׳ן קאָפּ. עס הערשט אַ געוואַלטיגער מאַנגעל פון לעבענס־מיטעל און מלבושים.

געוואַלדיגע שניי-שטורעמס אין אייראָפּא און אמעריקא

ציריך, 10. (ספּ. טעל.) זייט בעכטען פאַלט אין סאַן גאָטהאַרד אַ געוואַלדיגער שניי וואָס האָט אָנגעמאַכט גרויסע שוועריגקייטען. די שניי־מאַסען וואָס הענגען אַראָפּ פון די בערג שפּיצים, בעדראָהען די הייזער, וואָס געפינען זיך דאָרט. די צאָהן באַהן צווישען אַרג און ריגי, האָט זיך געמוזט אָפּשטעלען.

אויף איין אָרט האָט אַ שניי־לאַווינע־צוזאַמען געקעהרט אַ לאָקאָמאָטיוו. צום גליק איז אַדורכגעגאַנגען אָהן מענשליכע קרבנות.

בערלין, 10. (ספּ. טעל.) פון מינכען מעלדעט מען וועגן גרויסע שניי־שטורעמס אין די בייערישע אַלפּען. די מאַכט האָט פערבאָטען אויס־פלוגען אויף באַרטעס, ווייל עס ווערען ערוואַרט קאַטאַסטראָפען פון שניי־לאַווינעס. דער שניי אויף די מינכענער גאַסען גרייכט ביז 50 צענטימעטער הויך.

פון די דייטשע און שוועדישע ברעגעס פון באַלטישען ים מעלדעט מען, אַז גרויסע אייז־מאַסען רייסען זיך אַריין טיף אויף דער יבשה. די שיפען קענען נישט צוקומען צו די ברעגעס צוליב די גרויסע אייזבערג וואָס שווימען דאָרט.

ניו־יאָרק, 10. (ספּ. טעל.) צוליב דעם שניי וואָס פאַלט שוין זייט זונטאָג האָט זיך אָפּגע־שטעלט די גאַנצע קאָמוניקאַציע אין צענטראַל־קאַנאַדע, די שאָסייען זענען פערשיט מיט שניי מאַסען וואָס גרייכען ביז פיר מעטער הויך.

סענאַט אָנגענומען דעם בודזשעט

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאַט איז אָנגענומען געוואָרען דער בודזשעט. איצט וועט דער בודזשעט צוריקגעשיקט ווערען אין סיים אַריין און דאָרט ענדגילטיג בעשטעטיגט ווערען.

„VIENPOL" נור פון דער פירמע

FABRYKA GIĘTYCH MEBLI „VIENPOL" Zawadzka 5, tel. 191-20

פערלאַנגט ווינער מעבעל

גאַראַנטירט מיט איהר שטאַרקייט און דויערהאַפטיקייט

צו בעקומען אין אַלע מעבעל־געשעפטען

פאַבריקס־לאַגער אויף זאַוואַדזקא 5

מאַשין־מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה־מעהל, אייער־פערפעל און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם

מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט־בעקאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע

נ. וויינבערג

38 פּעטריקאַווער 38 :-: טעל 143=82 :-:

בעמערקונג! פון 15־טען ד. ח. ווערט שוין בעקומען פּסח׳דיגע מצות.

אכטונג, קירזשנער־מייסטער!

מיטגלידער פון האַנדוו. קירזשנער־צעך אין לאָדז

דינסטאָג, דעם 24־טען מערץ, 7 אָוונד קומט פאָר אין לאָקאַל פון יובילער־צעך, זאַוואַדזקא 4 אַ אַלגעמיינע

פערזאַמלונג

ט.־א.: 1) בעריכט, 2) ליקווידאַציע פון צעך, וואָלטשאַנסקי 19. די פערוואַלטונג.

צו די ה״ה גנבים!

מאָנטאָג איז פון מיין וואוינונג גראַנדאָווסקי, פּולנאָצנאַ 1, אַרויסגע׳גנב׳עט געוואָרען אַ פעלץ. איך בין גרייט צו צאָהלען דעם פולען ווערט פאַר׳ן פעלץ, ווייל אַנדערשוואו וועט איהר דערפאַר בעקומען אַ ווייניגעס. דיסקרעציע געזיכערט. מען קען זיך אויך פערשטענדיגען טעלעפאָניש, מיין נומער איז 168-12. מ׳קען עס אויך אָפּברענגען אויפ׳ן אָנגעוויזענעם אַדרעס צו גראַנדאָווסקי.
1681

אַ בעקערייי מיט אַ געוועלב איז צו פערדינגען אויף מצות

דרעוונאָווסקאַ 5 ביי יודעל גורא

פּראָנט. 1641

וואָלאַצלאַווקער מצה־רייבעכץ

מיט אַ הכשר פון ראַבינאַט די בעסטע און שענסטע און דאָס טרוקענסטע

צו די ביליגסטע פּרייזען

צו בעקומען אין שפּייז־געשעפט קאַשטשעלנאַ 3, פּראָנט, ביי ברייטשטיין און ראָזענפעלד, טעל. 119-33.
1678

DR. MED. A. SZPRYNGIER

אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען

נעמט אָן אין דער לעטשניצע „צענטראַלנאַ" פּעטריקאַווער 62 פון 3—4 נאָכמיטאָג און אין דער היים

קילינסקיעגאָ 30, טעל. 222-27 פון 5—7 נאָכמ.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.

זונטאָג און יום־טוב פון 9—1 פאַרמ.

בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

אינטערפעלאציע וועגן די פאסט-קארטלעך
וואס ווערען געשיקט קיין מאדעירא
איז נעכטען אריינגעטראגען געווארען אין סיים

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים איז מצד די פ. פ. ס., פויערען-פארטיי, כ. ד., נ. פ. ר. און ענדעקעס אריינגעטראגען געווארען פאלגענדע אינטערפעלאציע צום בילדונגס-מיניסטער:

דער קאמיטעט צו פייערען דעם 10-יעהריגען יובל פון דעם זיגרייכען אפשטויסען דעם באלשעוויסטישען אנפאל האט ארויסגעגעבען פאסט-קארטלעך מיט'ן בילד פון מארשאל פילסודסקי און האט געמעלדעט דער עפענטליכקייט, אז די דאזיגע פאסט-קארטלעך זענען בעשטימט ארויסצושיקען מיט גליקוואונשען צום נאמענסטאג קיין מאדעירא.

די אקציע, וועלכע מען האט געקאנט בעטראכטען אלס א גוטוויליגען אויסדרוק פון גליקוואונשען צום נאמענסטאג פון מארשאל פילסודסקי, סיי מצד דערוואקסענע בירגער, סיי מצד דער שול-יוגענד, האט צום בעדויערען אנגענומען אין זעהר א סך שולען, א כאראקטער, וואס איז צוליב פעדאגאגישע טעמים זעהר נישט געוואונשען.

אלס ביישפיל קען דינען דער צירקולאר פון קוראטאר פון ווארשאווער שול-קרייז צו די שולען, אין וועלכען דער קוראטאר דריקט אויס די האפנונג, אז אין די שולען, וואס אונטערליגען אונטער זיין אויפזיכט וועט זיך נישט געפינען קיין איין לעהרער, קיין איין שילער, אדער שילערין, וואס זאלען נישט מיטווירקען ביים אפגעבען כבוד דעם בויער פון דעם ניי-בעבוירענעם פוילען אין טאג פון זיין נאמענסטאג, און בעט אויך, אז עס זאלען איהם צוגעשטעלט ווערען בעריכטען ביז צום 31 מערץ וועגען דעם, ווי אזוי די דערמאהנטע אקציע האט זיך, אין דער געגעבענער שולע, אדער ווען עס נעהמט וועגען די פאלקס-שולען, אין געגעבענעם פאוויאט ענטוויקעלט.

ביי אזא אויפשטעלען די פראגע דורך דער שול-מאכט, האט מען די אקציע פון ארויסשיקען פאסטקארטלעך פערשטאנען אלס א צוואנגס-אקציע, וואס האט אין א סך שולען ארויסגערופען א זעהר נישט-געוואונשענע אונרוהיגקייט. די פרעסיע, וואס ווערט אנגעווענדעט אויף דער יוגענד מצד זייערע ערציהער, ווערט אויסגעטייטשט אלס מורא פון די ערציהער צו פערלירען זייערע פאסטענס אויב די אקציע ארויסצושיקען פאסטקארטלעך וועט אין דער געגעבענער שולע אדער אין דער געגעבענער קלאס ארויסווייזען ערנסטע רעזולטאטען. די שול-יוגענד אליין, בעזונדערס אין די העכערע קלאסען קלערט אויף טיילמאל די חברים, אז זיי שרייבען די פאסט-קארטלעך צוליב דער מורא, אז אין געגענפאל וועלען זיי נישט בעקומען קיין מאטורע, אדער אז דער פאטער וועט פערלירען דעם פאסטען, אדער אז ער וועט איינגעזעצט ווערען אין בריסק.

צוליב דעם ענטשטעהען צוזאמענשטויסען, מחלוקת און אונרוהיגקייט, וואס זענען אין א שולע צוליב פעדאגאגישע טעמים זעהר שעדליך, נישט רעדענדיג וועגען דעם, אז די אקציע אליין נעהמט אן דעם כאראקטער, וועלכען די איניציאטארען האבען זיך ווארשיינליך נישט געוואונשען, ווייל גליקוואונשען נישט אויפריכטיג אויסגעדריקט צוליב מורא פאר רעפרעסיעס, שטעהען זעהר ווייט פון דעם אקט פון הארציגקייט בנוגע דעם אדרעסאט.

צוליב די דאזיגע טעמים ווענדען זיך די אונטערגעשריבענע מיט א אנפראגע, צי דער מיניסטער וועט פעראָרדנען, אז אין דער דערמאהנטער אקציע זאל נישט אנגעווענדעט ווערען קיין צוואנג און קאנטראל, ווער עס האט זיך אין דער אקציע בעטייליגט, אדער ווער עס האט זיך פון איהר אפגעזאגט.

מיניסטער זאלעסקי וועט היינט רעדען אין סיים

וו א ר ש א, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויף דער מיטוואכדיגער זיצונג פון סיים וועט בעטראכט ווערען די פראגע וועגען דער ראטיפיקאציע פון דייטש-פוילישען האנדעלס-טראקטאט.

ווי מען גיט איבער טרעפט די ראטיפיקאציע פון טראקטאט אן א אפאזיציע מצד די ב.ב. וועלכע האלטען, אז דער טראקטאט איז נישט גינסטיג פאר פוילען.

אויף דער מיטוואכדיגער זיצונג זאל אויך ארויסטרעטען מיט א רעדע מיניסטער זאלעסקי.

אמעריקא וועט זיך נישט בעטייליגען

אין דער אינטערנאציאנאלער תבואה-קאנפערענץ

וו י ע ן, 10 (ספ טעל.) די ווינער צייטונגען מעלדען פון ניו-יארק, אז די אמעריקאנישע רעגירונג האט זיך אפגעזאגט צו בעטייליגען אין דער אינטערנאציאנאלער תבואה-קאנפערענץ, וואס דארף זיך דעם 26 ד. ח. אנהויבען אין רוים.

אונטערהאנדלונגען צווישען די אוקראינער און דער רעגירונג

וו א ר ש א, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי מען גיט איבער קומען פאר ווייטערדיגע אונטערהאנדלונגען צווישען אוקראינישען סיים קלוב און דער רעגירונג. די אוקראינער פאדערען, אז עס זאלען צוריק געעפענט ווערען די אוקראינישע גימנאזיעס און אז די רעגירונג זאל בעצאהלען די שאדענס, וואס עס זענען געמאכט געווארען בעת דער פאציפיקאציע.

די אוקראינער פון זייער זייט וועלען ארויסגעבען א דעקלאראציע וועגען זייער לאיאליטעט לגבי פוילען.

פערלייכטערונגען פאר „פרעמדע" אין ליטע

ק א וו נ ע, 10. (יט"א טעלעגראפיש). ווי בעוואוסט האט די נייע גזירה פון דער ליטווישער רעגירונג בנוגע די אויסלענדער שטארק בעאונרוהיגט די יודישע בעפעלקערונג, ווייל העכער 10,000 יודען האט געדראהט צו פערלירען זייערע עקזיסטענץ-מעגליכקייטען.

די טעג האט דער יט"א-פארשטעהער געהאט א געשפרעך מיט'ן ליטווישען אינערן-מיניסטער, וועלכער האט געזאגט, אז די דערמאהנטע גזירה איז נאר חל פאר „פרעמדע", וועלכע האבען איינגעוואנדערט פון יאהר 1929. אויף די איינגעוואנדערטע פון פריהער, איז די גזירה נישט חל און זיי וועלען ווייטער קאנען ארבייטען.

בקרוב וועט ערשיינען א דעקרעט, אז אלע איינוואוינער, וועלכע שטאמען פון ווילנער קאנט בעקומען בירגער-רעכט. דערונטער געפינען זיך א סך יודען.

די דאזיגע ערקלערונג האט בערוהיגט דער יודישער בעפעלקערונג.

וויכטיגע ארכעאלאגישע ענטדעקונג אין ארץ-ישראל

י ר ו ש ל י ם, 10 (טו) דער בעקאנטער ארכעאלאג פראפ. סוקעניק, וועלכער איז בעשעפטיגט ביי דעם העברעאישען אוניווערזיטעט האט, בעת זיינע אויסגראבונגען, געפינען א שטיין מיט אנ'ארמעאישען אויפשריפט אין וועלכען עס איז אנגעגעבען געווארען דאס ארט פון קבר פון יודישען קעניג עוזיה בן אמציה. דעם דאזיגען שטיין גיט מען צו א גרויסע בעדייטונג, ווייל ווי מען נעהמט אן איז דאס ווארשיינליך א פליטע פון דאזיגען קעניג און מען וועט דעריבער איצט קענען פעסטשטעלען דאס ארט, וואו עס געפינען זיך די קברים פון די יודישע מלכים.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
הייבט אין פאלגענדע טעג!
מעכטיג מייסטערווערק, רעזשי Strzyżewski
אויפ'ן גרונד פון רוסישען ראמאנס א. נ.:
„טראיקע"
דראמע פון אנ'איינזאמער נשמה, פערוויגט דורך ליבע, וואס שפילט זיך אפ אויף די ענדלאזע רוסישע סטעפעס.
אין די הויפטראלען:
O. Czechowa i H. A. Schlettow
מיט'ן אנטייל פון א גרויסען רוסישען כאר
געקליבענער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

טוך- און קארט-לאגער
SZ. MAROKO, Łódź
נאוואמיעסקא 2, פראנט I שטאק טעל. 159 48
עמפפעהלט צום פריהלינג און זומער-סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון די נייעסטע און בעסטע דאמען- און מענער-שטאפען.

אכטונג,
פענסיאנאט-אינהאבער
אין דער פאפולערער און דורך פיל דאקטוירים רעקאמענדירטע זומער-וואוינונג
Poddębie Tuszyn Las
אונטער לאדז טראמוואי-צופאהר איז צו פערפאכטען דער בעריהמטער
Grand-Pensjonat
וואס פראספערירט ערפאלגרייך זייט מעהרערע יאהרען און איז מאדערן און קאמפארט איינגעריכטעט ווי: וואסער-לייטונג, באדע-צימער, עלעקטריש בעלייכטונג, ראדיא-טעלעפאן, א. ז. וו.
צו ערפאהרען אין לאדז ביי
מ. נ. אפאטאווסקי, אגראדאווא 5, 2. שטאק.

יעדער איינציגער
האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

זיכערע הילה און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער הינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט ארויס אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל געמאכטע המאלבאנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דעמזעלבען פראפעסאר
דאקטאר בראכו רעקאמענדירט די בענוצונג פון דעם שווערסטען און געפעהרליכסטע ברוך. אויך פאר הויקערס רעקאמענדירט מיט הייל-גארסעטען און אפעראטען פאר פערקרימטע פוס און פלאטס-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גלידער פיס און הענד, געטענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.
דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן דיר. י. ראפאפארט. כפעץ. פער ברוך, וועלכער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 22-177 פראגט פערט פאר זיין געוויסענהאפטע פערלעגען מיר א גאנצע הייל-באנדאזשע [illegible] אויף ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געזונט [illegible] איהם יעדען איינציגען [illegible]
Dr. BERGHOF Arzt.

וו. י. ז. א.
היינט, וועט אין לאקאל פון וו. י. ז. א. (שענקיעוויטש 26) האלטען א פארלעזונג
ה' ד"ר פיליפ פרידמאן
א. ד. ט. „פון די יודענ'ס פערגאנגענהייט אין לאדז"
1673 איינטריט פריי!

א געוועלב
אויף צו פערקויפען
מצות זאפארט איבערצוגעבען בערל נסהי
וואסכאדניא 7.

א געאיבטע
שטאפערין
ווערט געזוכט
ביי הערמאן יאנאס
קאנטנא 5. 1677

אנ'ענצעל
שטוב
ווי אויך א שטוב מיט א קוך זוניג מיט אלע בעקוועמליכקייטען פון באלד זיך אריינצוציהען
צו ערפאהרען פראנציסקאנער 30 ביים ווירט

ס'ווערט געזוכט
א נייער (רין)
צו א גומי-מאשין.
צו מעלדען זיך:
פושעיאזד 45, וו. 6

Dr. med. H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
זגערזשער 15, טעל. 47-113.
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אוונד.

Dr. med. N. ROZEN
צאהן-כירורג
קראנקהייטען פון דויאנסלעס, בימער, ציינער א.א.וו.
ציינער-רעגולירונג, רענטגען-דיאגנאסטיק.
אנדזשעיא 7, טעל. 57-216.
עמפפאנגס-שטונדען פון 3—7 נאכמ.

Doktór KLINGER
ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע, הויט- און האר-קראנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוונד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פיעטריקאווער 62"

לאָדז. 11 מערץ 1931

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז 11 מערץ 1931

דער אָפּצאָהל
אין די קראַנקען-קאַסעס

די רעגירונג האָט בדעה איינצופיהרען בעזונדערע אָפּצאָהלען פאַר היילען זיך אין די קראַנקען־קאַסעס. דער פערזיכערטער וועט מוזען צאָהלען פאַר'ן בעזוך ביים דאָקטאָר, עס וועט אויך איינגעפיהרט ווערען אַן'אָפּצאָהל פאַר די מעדיצינען, וועלכע די קראַנקען־קאַסעס גיבען אַרויס די פערזיכערטע. אויף אַזאַ אופן וויל די רעגירונג ראַטעווען די קראַנקען־קאַסעס פון דער פינאַנציעלער לאַגע, אין וועלכע זיי געפינען זיך איצט.

עס איז אַ בעקאַנטע זאַך, אַז אין אונזערע קראַנקען־קאַסעס זענען די אויסגאַבען אויף מעדיצינען העכער, ווי אין די אויסלענדישע קאַסעס, קיין גענויע ציפערען זענען וועגען דעם נישט פערהאַן, עס איז אָבער גענוג פעסטצושטעלען, אַז ביי אונז מאַכען אויס די הוצאות אויף די מעדיצינען אַן'ערך 13 פּראָצענט פון די אָפּצאָהלען, בעת אין אויסלאַנד בעטרעפט די זעלבע אויסגאַבע אַן'ערך 10 פּראָצענט. דער אונטערשיד איז אַ גאַנץ בעדייטענדער. די ערשטע סיבה דערפון איז די, וואָס ביי אונז זענען די מעדיצינען בכלל טייערער ווי אין אויסלאַנד, אָבער דאָס וואָלט נאָך נישט געשאַפען אַזאַ גרויסען אונטערשיד, עס זענען פערהאַן אַנדערע סיבות פון סאָציאַל־געזעלשאַפטליכער נאַטור, די אַרבייטס־לוינען אין פוילען זענען זעהר נידריגע, די וואוינונגס־בעדינגונגען זענען פאַר די ברייטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג אויסערגעוועהנליך שלעכטע. די דאָזיגע ערשיינונגען רופען אַרויס אַ פערגרעסערטע צאָהל קראַנקהייטס־פאַלען און פעראורזאַכען אַ גרעסערע שטערבליכקייט צווישען די אַרבייטער, וועלכע בילדען דאָך דעם גרעסטען פּראָצענט פון די פערזיכערטע און פּאַציענטען אין די קראַנקען־קאַסעס. די נויט, אין וועלכער עס לעבען די אַרבייטער־מאַסען, צווינגט זיי צו זוכען הילף געגען די קראַנקהייטען, וואָס קומען פון שלעכטער דערנעהרונג און שלעכטע וואוינונגס־בעדינגונגען, אַלס רעטונג דאַרפען דינען — די מעדיצינען פון דער קראַנקען־קאַסע, אַנשטאָט גוטער דערנעהרונג און היגיענישע דירות, וואָס דאָס איז דאָך דאָס בעסטע מיטעל געגען פערשידענע קראַנקהייטען (דער עיקר געגען שווינדזוכט) זוכט מען רעטונג אין מעדיצינען. עס שאַפט זיך אַ מין גלויבען אין דער אַבסאָלוטער ווירקזאַמקייט פון רעצעפּט געגען די פערשידענסטע קראַנקהייטען.

אין דער פאַך־פּרעסע ווערט אָנגעוויזען, אַז אַ געוויסען טייל פון דער שולד אין די געשאַפענע פערהעלטענישען טראָגט מאַנכע דאָקטוירים אויך. ערצויגען אין די בעגריפען פון דער אַזוי גערופענער „אינדיווידועלע מעדיצין“, פערשרייבען זיי אַ צו גרויסע צאָהל מעדיצינען, אָבער נישט דורך אַדמיניסטראַטיווע פערבאָטען, נאָר דורך אויסשולען די דאָקטוירים אין אַן'אַנדערען גייסט קאָן מען ברענגען דערצו, אַז די אויסגאַבען אויף מעדיצינען זאָלען פערקלענערט ווערען.

אין אַלגעמיין טרעט דער גרעסטער טייל דאָקטוירים און זאַכקענער אַרויס געגען דעם פּראָיעקט איינצופיהרען אַן'אָפּצאָהל אויף די מעדיצינען, וועלכע די קראַנקען קאַסע גיט אַרויס, פאַר'ן פּראָיעקט זאָגט זיך אַרויס אַ גאַנץ קליינער טייל פון די דאָקטוירים, דער, וועלכער בעהמט מעדיצינען, כדי זיך צו שאַפען פון זיי גאַנצע זאַפּאַסען און עווענטועל אַפילו זיי צו פערקויפען, דער וועט בעצאָהלען פאַר דער מעדיצין יעדען פרייז, אַזוי אַז בנוגע אַזעלכע פּאַציענטען ווערט די בעגרעניצונג קיין ממשות נישט האָבען, דאַגעגען וועלען אמת־קראַנקע וועלכע נויטיגען זיך אין די מעדיצינען, מוזען פון זיי רעזיגנירען, אויב זיי וועלען נישט האָבען דאָס געלד אויף צו בעצאָהלען, און די קראַנקען־קאַסעס זענען דאָך נישט קיין אונטערנעהמונגען, וואָס זענען געבויט אויפ'ן יסוד פון האַנדעלס־קאַלקולאַציע, נאָר אינסטיטוציעס פון עפענטליכען וואוילשטאַנד, וואָס זייער געזעצליכער חוב איז צו ברענגען הילף די קראַנקע.

דאָס איינפיהרען אָפּצאָהלען פאַר מעדיצינען וועט העכערען די אויסגאַבען פון די פערזיכערטע אויפ'ן פאַל פון אַ קראַנקהייט, נישט העכערענדיג די אָפּצאָהלען מצד די אַרבייטס־געבער. די פערזיכערטע צאָהלען אַן'ערך 100 מיליאָן זל. די אויסגאַבען פון בייטס־געבער 150 מיליאָן זל. די אויסגאַבען פון די פ׳ [illegible] וועלען זיך פערגרעסערען אויף אַ 20 פּראָצענט, בעת די אויסגאַבען פון די אַרבייטס געבער וועלען בלייבען די זעלבע, דאָס וועט פערשטאַרקען נאָך מעהר די אונצופרידענהייט פון די אַרבייטער, וועלכע נעהמען אַזוי אויך אויף מיט פּראָטעסט און עמפּערונג דעם נייעם אויפטו אויפ'ן געביט פון דער קראַנקהייטס־פערזיכערונג.

קעמפען, כל זמן די סאָוויעטען זענען נישט גרייט
באַלדווין וועגען די געפאַהרען פון דער „פּיאַטילעטקע“ פאַר ענגלאַנד

דער געוועזענער ענגלישער פּרעמיער־מיניסטער באַלדווין איז אַרויסגעטראָטען אין דעוואָנשיר מיט אַ גרויסער רעדע, אין וועלכער ער האָט בעריהרט אויך די רוסישע פראַגע.

לויט דער מיינונג פון דעם לידער פון די ענגלישע קאָנסערוואַטאָרען איז ענגלאַנד שטאַרק בעדראָהט צוליב דער סאָוויעטישער „פּיאַטילעטקע“ בפרט ווייל די אינדוסטריאַליזאַציע אין רוסלאַנד ווערט דערגרייכט דורך מאַסענווייזער אָנווענדונג פון צוואַנגס־אַרבייט, דורך אַרויספּרעסען געלד פון דער בעפעלקערונג און דורך פאָרסירען דעם עקספּאָרט.

מען רעדט אַ סך — זאָגט באַלדווין — וועגען קרעדיטען פאַר'ן סאָוויעטען־פערבאַנד. אָבער מאָסקווע בויטיגט זיך גאָרנישט אין קיין קרעדיטען אויף איינצוקויפען אין ענגלאַנד. די סאָוויעטען אימפּאָרטירען קיין ענגלאַנד פיר־פינף מאָל מעהר, וויפיל זיי פיהרען פון דאָרט אַרויס, ווידער ד יקרעדיטען וועלכע מאָסקווע בעקומט, געהען אויף דורכצופיהרען דעם פינפיאָהר־פּלאַן, אַ געוועהר, וואָס איז געווענדט אויף צו פערניכטען די ענגלישע ווירטשאַפט.

באַלדווין פאָדערט ענערגישע מיטלען אויף צו בעקעמפען דעם סאָוויעטישען דעמפּינג, דערווייל, האָט נאָך דער דעמפּינג נישט אָנגענומען קיין ערנסטען כאַראַקטער, ווייל די באָלשעוויקעס זענען נאָך נישט גרייט. די סלאַווען זענען נישט קיין זעהר גרויסע אָרגאַניזאַטאָרען, אָבער די באָלשעוויקעס בענוצען זיך מיט שקלאַפישער אַרבייט און מיט די מוחות פון אַמעריקאַנער און דייטשען. קעמפען דאַרף מען שוין, אָדער דורך איינפיהרען הויכע אימפּאָרט־צאָלען, אָדער אַפילו דורך פולשטענדיגען פערבאָט פון סאָוויעטישען אימפּאָרט.

די גרויסע פערוויסטונגען
פון דער ערד-ציטערניש אויפ'ן באַלקאַן

די זשורנאַליסטען, וועלכע עס איז געלונגען אָנצוקומען אויף די ערטער אין מאַקעדאָניען, וואו עס איז פאָרגעקומען די לעצטע ערדציטערניש, גיבען איבער גרויזאַמע פּרטים וועגען פערנעהם פון דער גרויסער פערניכטונג.

די ערדציטערניש האָט זיך איבערגעחזר'ט צוויי מאָל. ד יצווייטע ערדציטערניש האָט, לויט די פאָרלויפיגע בערעכנונגען געבראַכט 160 מענשליכע קרבנות און אונגעהויערע מאַטעריעלע שאָדענס, די ציטערניש איז געווען אַזוי שטאַרק, אַז די ווייזערס פון די סייסמאָגראַפען אויף דער בעלגראַדער מעטעאָראָלאָגישע סטאַנציע זענען אַרויסגעשפּרונגען פון די אַפּאַראַטען.

פון דער ערד־ציטערניש האָט געליטען דער גאַנצער טאָל ביים טייך וואַרדאַר און אַ רייהע געגענדען ביי דער גרעניץ פון גריכענלאַנד.

ד יצאָהל פערוואונדעטע בעטרעפט העכער פינף הונדערט. עס איז אומגעקומען אָהן א שיער פיה. אין די דערמאָהנטע געגענדען זענען צושטערט געוואָרען כמעט אַלע הייזער. די טעלעגראַפישע און טעלעפאָנישע פערבינדונג מיט די געביטען, וועלכע האָבען געליטען פון דער קאַטאַסטראָפע, איז איבערגעריסען געוואָרען, פון באַנאַט איז מען מודיע אָפיציעל, אַז די צאָהל מענשליכע קרבנות פון ביידע ערדציטערנישען בעטרעפט העכער אַכט הונדערט מאַן. די גרעסטע פערוויסטונגען האָט די ערדציטערניש אָנגעריכט אין דער געגענד פיראַוואַ.

די באַהן־בעוועגונג איז צום גרעסטען טייל אָפּגעשטעלט, ווייל עס זענען פערניכטעט געוואָרען אַ רייהע בריקען, און וואָקזאַלען, אויפ'ן אָרט פון דער קאַטאַסטראָפע זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען פערליכע אָפּטיילונגען פון רויטען קרייץ.

2000 הייזער איינגעפאַלען
בעת דער ערד ציטערניש אין יוגאָ-סלאַוויען

בעלגראַד, 10. (טז). לויט אַ אָפיציעלער מעלדונג איז די צאָהל קרבנות פון דער ערד־ציטערניש אָנגעגעבען געוואָרען אויף 35 טויטע און 60 פערוואונדעטע, 2000 הייזער זענען צושטערט געוואָרען.

אין די לעצטע טעג האָט זיך ווידער געפיהלט איניגע לייכטע ערד־שטויסען. עס איז אינטערעסאַנט, אַז איניגע טייכען האָבען געענדערט זייער גאַנג.

גרימאַסען פון דער רעוואָלוציע
די גרויזאַמע מעשים פון מאַטראָזען-אַנאַרכיסטען אין די ערשטע טעג פון דער רעוואָלוציע
(אַ קאַפּיטעל פון דעם בוך „אויף די שלאַכט-פּאָטענס פון דער אָקטאָבער רעוואָלוציע“)

3.

מיינע בעקאַנטע דריקען מיר אויס מיטגעפיהל און גיבען די מאַטראָסען 200 רובל, מעהר האָבען זיי נישט, נו, אַזוי יאָרום ועסטו לאַנג נישט אויפּקלויבען קיין פינף טויזענט רובל!“ נו, גערירט זיך! און זיצט דאָ רוהיג!“

— געזעהען אַביסעל ווי די בורזשויטשיקעס האָבען זיך דערשראָקען! — האָבען די מאַטראָסען געלאַכט אַרויסגעהענדיג. — דו בעטסט שלעכט — האָבען זיי זיך געווענדעט צום אָפיציר. דו בעטסט גאָלדענע זייגערלעך, בראַסלעטלעך, דימאַנטען, רינגען, פּוטערס — מיר נעמען אַלץ, נו, 'גיב נאָך אַן'אַדרעס, אָבער אַ גוטען.

דער אָפיציר האָט געוועקעלט, אָבער די מורא פאַר'ן טויט האָט איהם אונטערגעשטופּט און ער גיט אַ צווייטען אַדרעס, דאָרטען מאַכט מען איהם שטילערהייט פאָרוואורפע למאי ער האָט זיי אונטער געפיהרט: די מאַטראָסען וועלען נאָך שפּעטער קומען און דערהרגענען זיי... ער בעט, ער ווייבט, די בעקאַנטע ווערען ווייכער און הויבען אָן צונויפּטראַגען וואָס נאָר עס איז פערהאַן אין שטוב: גאָלדענע און זילבערנע חפצים... ביי די בעקאַנטע זענען גראָד געווען געסט, האָט יעדערער געגעבען וואָס ער האָט געהאַט.

— גלייך געדאַרפט אַזוי טון, וואָלסטו שוין לאַנג געווען פריי — האָבען די מאַטראָסען צוגעגעבען חשק — נו, און איצט, דערלאַנגט עפּעס עסען!.. מען האָט זיי דערלאַנגט עסען און טרינקען אָפּגעגעסען זענען זיי אַוועקגעפאָהרען אונטער'ן שטאָט. אַהין זענען אינגיכען אויך געקומען די אַנדערע צוויי אָפיצירען מיט צוויי שיכורע מאַטראָסען. פון דאָרטען זענען זיי געפאָהרען אין שאַנד־הייזעל, וואו זיי האָבען ווייטער געשיכורט און אין געגענוואַרט פון די אָפיצירען געפּראַוועט די עקעלהאַפטסטע אויסגעלאַסענע אָרגיעס. איינער פון די אָפיצירען האָט געוואָלט אויסנוצען די געלעגענהייט און גענומען דרעהען זיך אַרום פענסטער, אויסקוקענדיג צי איז נישטאָ אַ מעגליכקייט צו אַנטלויפען. די מאַטראָסען האָבען עס בעמערקט און איינער פון זיי האָט איהם מיט אַ קלאַפּ אויסגעהאַקט אַלע פאָדערשטע ציין, מיט אַ צווייטען זעץ אונטער'ן לעפעלע האָט ער איהם אַנידערגעשליידערט אויף דער ערד אַ בעוואוסטלאָזען.

גאָכדעם ווי די מאַטראָסען האָבען זיך אָנגעהוליעט, האָט דער עלטערער זשעלעזניאַקאָוו געגומען צלמען די ווענט פון שאַנד־הייזעל, איבערגעצלמט די אָפיצירען און בעפוילען:

— נו, פערנעמט זיך!

פון דאָרטען האָט מען די אָפיצירען געבראַכט אויף אַ וויסטען פּלאַץ, אויסגעשטעלט אין איין שורה און געהייסען אויסטון די שינעלען.

— באַ, טראָג אָפּ אין אויטאָמאָביל! — האָבען זיי בעפוילען דעם דריטען אָפיציר. מיט געבויגענע קני האָט ער אוועקגעטראָגען די שינעלען אין אויטאָמאָביל, איז אַליין אַהין אַריינגעקראָכען און האָט זיך פערקוקט אין ווינקעל, ציילענדיג זיינע לעצטע מינוטען. אין אַ מינוט אַרום האָבען זיך דערהערט שאָסען און גסיסה געשרייען, באַכהער, ווייטער אַ שיסעריי, און אַלץ איז שטיל געוואָרען...

— מיר האָט זיך געדאַכט — האָט דער אָפיציר ווייטער דערצעהלט — אַז איך בין שוין אויך טויט. נאָר מיט אַמאָל, הער איך טריט, דאָס געהט מען נאָך מיר — האָב איך אַ טראַכט געטון... עס זענען אַריינגעפאַלען די מאַטראָסען און, ווען זיי האָבען מיך דערזעהען, האָבען זיי אויסגעשריגען: „אַך, דו היטשער זון, ביזט גאָר דאָ, אַ לעבעדיגער? ווי־זשע האָבען מיר אָן דיר פערגעסען, האַ? נו, כאַפּט דיך דער טייוועל, לעב! קענסט נאָך אונז צונוץ קומען. מיר וועלען נאָך מאָרגען מיט דיר אַ פאָהר טון צ ובעקאַנטע!..“

ז ייהאָבען איהם אַ שליידער געטון אונטער די פיס און געריהרט זיך פון אָרט.

די מאַטראָסען זענען, קענטיק, מיד געווען פון זייער נאַכט אַרבייט, און האָבען כמעט דעם גאַנצען וועג געשוויגען. פון צייט צו צייט נאָר האָבען זיי זיך בעריהמט ווי געשיקט זיי האָבען אַריינגעיאָגט קוילען אי זדי קעפּ פון די אָפיצירען.

— אָט אַזוי זענען מיר געקומען אין קאַזאַרמע, וואו איך בין געלעגען פערשפּאַרט, ביז איהר האָט מיך אַרויסגעראַטעוועט — האָט דער אָפיציר פערענדיגט זיין שוידערליכע געשיכטע.

אָבער אויך דאָ, אין סמאָלני, איז דער געראַטעוועטער אָפיציר נאָך נישט זיכער געווען מיט זיין לעבען. ווען די מאַטראָסען האָבען זיך געכאַפּט, אַז מען האָט ביי זיי „אַרויסגעגנבעט“ זייער קרבן, האָבען זיי אָנגעקלונגען אין סמאָלני און אין פרעכן, דראָהענדיגען טאָן געפאָדערט: מען זאָל זיי גלייך אָפּגעבען דעם אָפיציר, „אַז נישט וועט ערגער זיין“!

פאַר באָנטש־ברויעוויטשען איז קלאָר געווען, אַז די חברה וועט זיך נישט אָפּשטעלען פאַר קיין זאַך אַרויסצובעקומען צוריק דעם אָפיציר, וועלכער איז געווען אַן'עדות פון אַלע באַנדיטישע מעשים. עס איז דעריבער זעהר וויכטיג געווען צו בעהאַלטען איהם אין אַזאַ אָרט, וואו זיי וועלען איהם נישט קענען געפינען. דער געהיימער צימער אין סמאָלני, וואו דער אָפיציר האָט זיך איצט געפונען אונטער אַ פערשטאַרקטער וואַך און אונטער דער פערזענליכער פעראַנטוואָרטליכקייט פון קאָמענדאַנט, האָט באָנטש־ברויעוויטש נישט געהאַלטען פאַר גענוג זיכער.

דער איינציגער זיכערער אָרט, האָט באָנטש־ברויעוויטש בעשלאָסען, וועט זיין די פּעטראָפּאַוולאָווסקער פעסטונג.

און בעמענדיג מיט זיך דריי גוט בעוואָפענטע קאָמיסאַרען און אַן'איבערגעגעבענעם שאָפער, מיט וועלכען זיי זענען געווען זיכער, האָבען זיי שטילערהייט אַרויסגעפיהרט דעם אָפיציר און געהייסען פאָהרען אין דער ריכטונג פון דער פעסטונג, נישט אָנרופענדיג, פון זיכערקייט וועגען, דאָס אָרט, וואוהין צו פאָהרען, דער אָפיציר האָט געקוקט אויף זיינע בעגלייטער מיט שרעק אין די אויגען, אָבער פרעגען וואוהין מען פיהרט איהם, האָט ער נישט געוואַגט.

איבגיכען איז דער אויטאָמאָביל צוגעפאָהרען צו די שווערע אייזערנע טויערען פון דער גרויזאַמער פעסטונג, וואו עס האָבען אַזוי פיל יאָהרען געשמאַכט די בעסטע קעמפער פאַר פרייהייט און עס זענען איצט געזעסען די מיניסטאָרען פון דער קערענסקי־רעגירונג, צאַרישע מיניסטאָרען און וויכטיגע קאָנטער־רעוואָלוציאָנערען.

די פּעטראָפּאַוולאָווסקער פעסטונג איז בעוואַכט געוואָרען פון אויסגעפּרובטע, דיסציפּלינירטע און איבערגעגעבענע מיליטער־לייט, מייסטענטיילס קאָמוניסטען. דער קאָמענדאַנט פון דער פעסטונג איז געווען דער געוועזענער צאַרישער אָפיציר בלאַגאָנראַוואָוו, וואָס איז נאָך אין די פעוורואַל־טעג אַריבער צו די באָלשעוויקעס און גענומען אַ גרויסען אַנטייל אין דער אָקטאָבער־רעוואָלוציע. מיט איהם, ווי מיט די סאָלדאַטען אונטער איהם, איז די נייע באָלשעוויסטישע רעגירונג געווען זיכער.

אָנגעבענדיג די נויטיגע פּאַראָלען (פּאַס־ווערטער) און די אַריינגאַנג פּעסער, איז די קאָמפּאַניע מיט'ן אָפיציר אַריין אינעווייניג, און איבערגעגעבען דעם אָפיציר אויף די הענט פון קאָמענדאַנט, בעטענדיג איהם, ער זאָל איהם דאָ האַלטען אונטער אַ פרעמדען נאָמען, ביז מען וועט ליקווידירען דעם בונט פון די מאַטראָסען.

דעם אָפיצירס פּנים האָט אויפגעלויכטען, ווען ער האָט זיך דערוואוסט צוליב וואָס מען האָט איהם אַהער געבראַכט און צוליב וואָס ער דאַרף זיך ציטווייליג אָנרופען מיט אַ פרעמדען נאָמען.

די גרופּע צונויפגעווערטע מאַטראָסען מיט דעם עלטערען זשעלעזניאַקאָוו אין דער שפּיץ, האָט זיך אַלץ נישט בערוהיגט: איין מאָל נאָכ'ן אַנדערען האָבען זיי געקלונגען דורכ'ן טעלעפאָן אין סמאָלני און געסטראַשעט, אַז אויב מען וועט זיי נישט אַרויסגעבען „זייער“ אָפיציר, וועלען זיי צוטראָגען סמאָלני ציגעלווייז, דער יונגערער זשעלעזניאַקאָוו ווידער האָט געמעלדען, אַז ער מיט אַ גרויסער טייל מאַטראָסען טיילען זיך אָפּ פון די בונטאַרען און זענען גרייט צו שטעלען זיך אין דינסט פון דער רעגירונג.

און ווירקליך, אין אַ קורצער צייט אַרום איז דער יונגערער זשעלעזניאַקאָוו מיט אַ טייל מאַטראָסען געקומען מיט מוזיק צו סמאָלני און געבעטען מען זאָל זיי אָפּטיילען פון די בונטאַרען. די איבריגע טייל, ווידער, האָט פערנומען אַ טייל געוועהר און האָט זיך אַוועקגעלאָזען צום ניקאָלאַיעווער וואָקזאַל. בדעה האָבענדיג צו לאָזען זיך איבער דער וועלט „איינפיהרען אַנ„אַנאַרכיסטישע“ אָרדנונג“. דאָ אויפ'ן וואָקזאַל, זענען זיי אַרומגערינגעלט געוואָרען מיט געטרייע פאָלקען און זענען ענטוואָפענט געוואָרען אַלע ביז איינעם. אין איין גאַנג זענען שוין אויך ענטוואָפענט געוואָרען די טויזענטער און טויזענטער סאָלדאַטען־דעזערטירען, וואָס האָבען אין יענער צייט פערפּליצט אַלע וואָקזאַלען.

דאָס אָפּגענומענע געוועהר, צוזאַמען מיט'ן בעוועהר, וואָס עס איז פערבליבען אין דער קאַזאַרמע, האָט מען אויף אַ פאָר צעהנדליג לאַסט־אויטאָמאָבילען אָפּגעפיהרט אין פּעטראָפּאַוולאָווסקער פעסטונג.

דער עלטערער זשעלאַזניאַקאָוו איז צוזאַמען מיט נאָך עטליכע מאַטראָסען ענטלאָפען קיין זיד־רוסלאַנד, וואו ער איז געוואָרען אַן'אַטאַמאַן פון אַ באַנדיטען גרופּע, וואָס האָט אַ לאַנגע צייט טעראָריזירט גאַנץ טשערניגאָווער גובערניע, ביז ער איז דערשאָסען געוואָרען פון רויט אַרמייער.

דער יונגערער זשעלאַזניאַקאָוו האָט צונויפגעקליבען 200 העלדישע מאַטראָסען און האָט געבעטען מען זאָל איהם אָפּשיקען אויפ'ן פראָנט, וואו ער איז געפאַלען אין שלאַכט, קעמפענדיג ווי אַ העלד געגען אַ ווייסען אָפיצירען־פּאָלק.

אַזוי האָט זיך פערענדיגט איינער פון די דראַמאַטישע און ווירקליך שרעקליכע מאָמענטען פון דער רעוואָלוציע. (סוף). ז. וועבדאָרף.

11 אַרעסטאַנטען פערברענט
געוואָרען בעת אַ טורמע-שרפה

ניו־יאָרק, 9. (ספּ. טעל.) אין צפון קאַראָלינאַ איז אין טורמע אויסגעבראָכען אַ שרפה. 11 אַרעסטאַנטען נעגרען, וואָס זענען געווען אין אַ ספּעציעלער קאַמער זענען פערברענט געוואָרען. פיל אַרעסטאַנטען זענען אָפּגעבריהט געוואָרען. די טורמע איז איינגאַנצען אַוועק מיט'ן פייער.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 11 מערץ
כב אדר תרצ"א

מערץ
זון-אויפגאנג 6.17
זון-אונטערגאנג 5.19

דרינגענדע אונטערשטי-צונג פאר ארבייטסלאזע

(מ) מאנטאג, דעם 9 מערץ האט זיך אנגע-הויבען די רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע פיזישע ארבייטער אויף דרינגענדע מלוכה-שטיצע אויף פעברואר. דאס רעכט אויף שטיצע האבען די אר-בייטסלאזע, וועלכע וואוינען אין לאדז וועניגסטענס זייט'ן 1 יאנואר 1930, האלטען אויס א פאמיליע, האבען נישט קיין פערמעגען, האבען נישט קיין הכנסות, וואס זענען גלייך אדער גרעסער פון דער שטיצע, בעקומען נישט קיין שטיצע פון דער קראנ-קען-קאסע און בעקומען נישט קיין אינוואלידען רענטע.

סעזאן-ארבייטער, וועלכע בעקומען פון 1 מערץ רעכט אויף שטיצע פון ארבייטסלאזען-פאנד צוליב פערענדיגען זיך פונ'ם טויטען סעזאן, האבען נישט קיין רעכט אויף דרינגענדע שטיצע.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 28 שיסער פולק 32 פון 8.15 פריה ביז 2 בייטאג.

היינט, מיטוואך — K L Ł
דאנערשטאג — M N O
פרייטאג P R S
שבת T U W Z Ż

די קהלה האט ביז איצט בעקומען

איינגאנצען א פאר הונדערט דעקלאראציעס

ווי מיר דערוויסען זיך זענען ביז נעכטען אין דער קהלה איינגעפלאסען א גאנץ קליינע צאהל דעקלאראציעס — איינגאנצען א פאר הונדערט, די פאליצײ-קאמיסאריאטען האבען נאך די דעקלאראציעס נישט איבערגעשיקט און מ'קען רעכנען, אז דאס איבערשיקען די בעשטעטיגטע דעקלאראציעס וועט נאך דויערען זיכער א וואך צייט.

די פסח-אקציע

(—) ווי די קאמיסיע אויף דורכצופיהרען די פסח-אקציע האט בעשלאסען איז היינט מיטוואך ד. 11 מערץ דער לעצטער טערמין אפצוגעבען אין קהלה די רשימות פון די וואס נויטיגען זיך אין שטיצע. די דאזיגע רשימות, וועלכע ס'האבען צוזאמענגעשטעלט די פערשידענע פעראיינען, שטיב-לעך, בתי מדרשים דארפען אין פערלויף פון היינ-טיגען טאג אפגעגעבען ווערען אין קהלה.

פאלשע מטבעות

(—) אויף וואלטשאנסקי גאס איז פערהאל-טען געווארען דער 20 יאהריגער מיעטשיסלאוו דאביאש, וועלכער האט געוואלט בעצאהלען אין געוועלב מיט פאלשע 50 גראשענדיגע מטבעות בעת דער רעוויזיע האט מען ביי איהם געפונען עטליכע פאלשע מטבעות צו 50 גר. און 1 זלאטי.

זעלבסטמארדען

(2) אויף נאפיורקאווסקי 197 איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורך אויסטרונקען יאדינע אגאטא באטאשעוויטש. פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט הילף.

(א) אויף יאסנא 19 איז בעגאנגען זעלבסט-מארד דורך אויסטרינקען טערפענטין מיט קארבאל יאנינא בראטשיק. פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט די ערשטע הילף און אפגעפיהרט אין ראדאגאש-טשער שפיטאל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) ליינוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), האַרט-מאן (מלינארסקא 1), דאנילעצקי (פיעטרקאווער 127), פערעלמאן (ציגעל-גאס 54), צימער וואול-טשאנסקא 37), חאימשיצקי (נאפיורקאווסקי 27).

רעגולאציעס, גלייט-בריף

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

די פירמע בראניסלאוו זינדערמאן (מאנופאק-טור-געשעפט ראקיטשינער 9) האט אין יאנוי בעקו-מען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען אויף 3 חדשים. דער בילאנס האט זיך געשלאסען מיט דער סומע פון 1.054.047 זל. נאכ'ן אפלויף פון די 3 חדשים האט זיך די פירמע געווענדעט אין געריכט אז מ'זאל איהם ערלויבען אנצוהויבען אויסגלייכם-אונטערהאנדלונגען מיט די קרעדיטארען, און פאר-געשלאגען צו בעצאהלען 70 פראצענט פון די חובות צאהלבאר אין 2 יאהר. די קרעדיטארען האבען דעם פארשלאג אנגענומען, דערביי האט זינדערמאן די חובות פערזיכערט היפאטעקאריש אויף זיין פריוואטען אומבעוועגליכען אייגענטום.

דאס געריכט האט דעם אפמאך בעשטעטיגט.

•

דער באנקראטירטער איננאצי סטראינסקי (בעקערײ-אינהאבער אין רודא-פאביאניץ) האט בע-קומען א גלייט-בריף אויף ווייטערדיגע 3 חדשים.

מ'האט נאך געמיט חתונה צו האבן...

א שטיקעל סטאטיסטיק פון דער שטעטישער בעראטונגס-שטעלע

(2) אין פערלויף פון פערגאנגענעם יאהר האבען זיך אין דער שטעטישער בעראטונגס-שטעלע פאר חתונות געמאלדען 447 פערזאן; 239 צום ערשטען מאל פון זיי 199 מענער (107 קריסטען און 132 יודען). פון די וואס האבען זיך געמאלדען זענען 53 געווען פולשטענדיג געזונט און האבען בעקומען די ערלויבניש חתונה צו האבען; 2 האט מען אפגעזאגט, די איבעריגע האט מען איבערגעשיקט צו גענויערע אויספארשונג.

קאנדידאט אויף פרעזעס אין לאדזער קרייז-געריכט

(א) פון גוט-אינפארמירטע קוועלען דערוויסען מיר זיך, אז אויף דעם אמט פון פרעזעס פון קרייז-געריכט, וועלכער איז נאך ביז איצט נישט בעזעצט, איז ארויסגערוקט געווארען די קאנדידאטור פון ג. וויצע-פרעזעס וויטקאווסקי. דעם 1 אפריל זאל שוין ריכטער וויטקאווסקי, וועלכער פערנעמט איצט דעם אמט פון היפאטעק-שרייבער, איבערנעהמען זיין אמט.

א זיצונג אין ראט פון פראפס-יאנעלע פעריינען

(—) אין ראט פון די פראפעסיאנעלע פער-איינען איז פארגעקומען א זיצונג, אויף וועלכער ס'זענען בעטראכט געווארען א רייה לויפענדע פרא-גען. ס'איז בעשלאסען געווארען אדורכצופיהרען די רעגיסטראציע פון די ארבייטסלאזע אויף שטיצע פון דער יודישער קהלה. די פראגע וועגען דער שטיצע גופא וועט ערלעדיגט ווערען שפעטער אין צוזאמענהאנג מיט די בעשטימונגען פון דער קא-מיסיע, וועלכע פיהרט אדורך די הילפס-אקציע.

ס'איז רעפערירט געווארען די פראגע וועגען דעם נייעם פראיעקט, אז די פערזיכערטע אין קראנקען קאסע זאלען דארפען צאהלען פאר די מעדיצינען. דער ראט האט בעשלאסען בעגען דעם אמשארפסטען צו פראטעסטירען און אויף היינטיגן שבת צוזאמענרופען א מיטינג, וועלכער זאל אנ-נעמען א שטעלונג צו דעם דאזיגען פראיעקט וואס בע'עולהט די פערזיכערטע.

פאר שטערען דעם סעקוועסטראטאר

צונעהמען די סחורה — 3 חדשים טורמע

(2) אלי און מאכלע וועזשינסקי זענען בע-שולדיגט געווארען, אז זיי האבען געשטערט א סעקוועסטראטאר אויס צופיהרען איהם זיינע דינסט-פליכטען, בעת ער איז געקומען אין זייער קאלא-ניאל-געוועלב אדורכצופיהרען א סעקוועסטער. דער סעקוועסטראטאר ראמאן גאלאר האט געוואלט צו-נעהמען די שפייז-ארטיקלען פון געוועלב. דאס פארפאלק וועזשינסקי האט איהם דערין געשטערט און גערזידעלט. דאס געריכט האט ביידען פערמשפט צו 3 חדשים טורמע.

פון געריכט

פאר א גנבה

(2) פייוועל סוערקאווסקי, מנחם קלאר, פנחס גרינבערג, שמואל ראזענבערג און איציק נימאַי זענען געמשפט געווארען פאר אנ'איינברוך וועלכען זיי האבען אויסגעפיהרט אין קאנפעקציע-געשעפט פון מוריצי פראנקענשטיין אין בזשעזשין.

שווערקאווסקי און גרינבערג זענען פער-משפט געווארען צו 1 און א האלב יאהר טורמע יעדערער, קלאר אויף א יאהר טורמע די איבריגע זענען בעפרייט געווארען.

פערוואונדעט א גנב

(2) אנטאני סטושאלא איז פערבייגעגאנגען פאר זיין געוועלב אויף לאגעווניצקא 43 און האט בעמערקט ווי אימיץ פארעט זיך ביי'ם שלאס. סטושאלא האט געוואלט פערהאלטען דעם גנב, ווען יענער איז אנטלאפען האט ער איהם נאכ-געשאסען פריהער אין דער לופט און ווען ער האט זיך נישט אפגעשטעלט, פערוואונדעט איהם.

דעם פערוואונדעטען האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל, ווען ער איז געקומען צו זיך האט די פאליצײ פעסטגעשטעלט, אז דאס איז דער 23-יאהריגער וואצלאוו קוטשינסקי, אנ'ארבייטס-לאזער שוסטער פון שאפען גאס 4, ביים פער-וואונדעטען גנב שטעהט א פאליצײ-וואך.

א בריף אין רעדאקציע

געעהרטע רעדאקציע!

מיר האבען דעם כבוד אייך צו בעטען אפ-צודרוקען פאלגענדע ערקלערונג:

אין אייער וו. צייטונג פון 10 ד. ח. איז אפגעדרוקט א בריף פון די שטעפער-ארבייטער מיט א גאנצע רייה פעסטשטעלונגען. מיר ערקלערן דעריבער, אז די פאקטען, וואס ווערען געבראכט אין בריף שטימען נישט מיט'ן אמת.

1) עס שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט, אז א קוואליפיצירטער שטעפער-ארבייטער פערדינט פון 3—6 זלאטיס א טאג. מיר שטעלען קאטעגאריש פעסט, אז א קוואליפיצירטער שטעפער-ארבייטער פערדינט דורכשניטליך פון 7—10 זלאטיס טעגליך;

2) עס איז אויך נישט אמת, אז זייט דעם יאהר 1927 זענען געווארען גערינגער די לוינען פערקעהרט עס זענען פארהאן פאלען ווען די אר-בייטער האבען נאך בעקומען געהעכערט די לוינען;

3) מיר ערקלערן, אז אלע שטעפער-מייסטער וועלכע גרופירען זיך ארום צעך, פאלודניאווא 4 בעשעפטיגען נישט קיין איין ארבייטער, וועלכער בעקומט ביז 4.50 זלאטיס טעגליך, נאר העכערע לוינען. אויב עס זענען פארהאן פאלען ווי אזעלכע געהילפען פערדינען די סומע, וועלכע איז אויפגע-געבען אין דעם אויבענדערמאהנטען בריף — קענען עס נור זיין ביי כאלופניקעס, וועלכע געהערען נישט צו אונזער צעך.

די פערוואלטונג פון שטעפער-צעך

מעלדונגען

דער ראט פון די פראפעסיאנעלע ארבייטער פעראיינען איז מודיע אלע ארבייטסלאזע, אז מאר-גען, איז דער לעצטער טאג פון זיך רעגיסטרירען אויף דער פסח-אקציע פון דער קהלה.

די מיטגלידער פון די פעראיינען, בעקלייד. מעטאל, הויז-ווירטשאפט, מצבה-קריצער רעגיסטרי-רען זיך אויף פעפער-גאס 15, פליישער, כעמישע, פארמירער, עפענטליכע ארבייטער, האנדעלס-אנגע-שטעלטע אויף בזשעזשינער 5. טראנספארט און ציקערווארג-ארבייטער אויף לאגיעווניצקא 4 פון 10—1 פארמיטאג און 4—7 אווענד.

רעליג. ארב. פארטײ פועלי אגודת ישראל (ווסכאדניא 66)

דערמיט מעלדען מיר, אז היינט איז דער לעצטער טאג איינצושרייבען זיך אויף צו בעקומען די פסח-שטיצע פון דער קהלה. די מיטגלידער וואס האבען זיך ביז איצט נאך נישט רעגיסטרירט דארפען קומען היינט אווענד פון 8.30 ביז 10.30 אין קאנצעלאריע פון פועלי אגודת ישראל ווסכאד-ניא 66.

גלייכצייטיג מעלדען מיר, אז אין אונזער פערמיטלונגס-ביורא איז פערהאן פרייע פלעצער אויף איינצע קראפט-וועבער-ארבייטער אויף ענג-לישע שטול, צו מעלדען זיך אין אונזער סעקרע-טאריאט פון 8 אווענד.

די פערוואלטונג.

Dr. med. H Karaś
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
זגערזשער 16
נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אווענד.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
נייער
„ארט"

אין ווייסען זאל
„מאנטיפעל"
זאכאדניא 43.
קינסטלערישער לייטער:
מ. בראדערזאן.

היינט, מיטוואך — 1 פארשטעלונג אנהויב 9.45 אין אווענד
א.נ. „יום-טוב אינדערוואכן"
אין 2 טיילען, 12 נומערן

אין פראגראם:
1) געטרייע ליבע; 2) שפאניאלא; 3) פריה-לינג; 4) קאטארינקע; 5) א תפלה; 6) בלאטע יאטען; 7) שנעלע בעלי-מלאכות; 8) היינ-טער די קוליסען; 9) פראים סמיט און טיידי קנעפל; 10) מאנאלאג; 11) אויף דער גאלעריע; 12) ס'גייט שוין ווערען גוט.

טעקסטען: משה בראדערזאן, משה נאדיר, און מ. נאדעלמאן.
מוזיק: ה. רובין און א. בײַנעלמאן.
דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער.
טענץ און פלאסטיק: ז. קרושובנא און מ. שלפערן.
רעזשי: דזשיגאן—שומאכער.
מוזיק-דירעקטאר — ה. רובין. פאטא: — ה. סראקא
קאנפעראנסיער — דוד קאזאנאווער.
ליכט-עפעקטען: יעראן. בינע-אינספעקטאר: ט. קאן.

אנסאמבל לויט א.ב. פרויען: זיסעלע גירל, מרים דלסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, מאשע פעטערמאן. מענער: ח. אלטמאן, שמואל גאלדשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטל קאן, יעקב ריינגאס, ישראל שומאכער, יוסף שיפער

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון 5 א זייגער נאכט טאג אן.

היינט פרעכטיגע פרעמיערע! סימפאניע פון מוזיק, געזאנג און טאנץ! אמתריגער טורם פון שעהנהייט און וועלט-פראכט! — דאס איז א פרעכטיגע אויסשטאטונג און אויפטו פון דער רעזשי. — ציהרונג פון דער קלאנג-פילם-פראדוקציע!
„דער דזשאז-קעניג"
אין די הויפט-ראלען: JOHN BOLLES i JANETTE LOFF און דער שעפער פון דזשאז Paul Whitemann מיט זיין 60-פערזאניגען מוזיק-אנסאמבל
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאב און לאנד-אקטואליטעטען. פאפולערע פרייזען פון די פלעצער!
אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30, שבת, זונטאג, און יום טוב — 12 א זייגער בייטאג.

גענעראַל־דעבאַטע איבער'ן ביודזשעט
אויף דער זיצונג אין לאָדזער שטאָט־ראַט

רעדע פון ראַטמ. מילמאַן

דאָס וואָרט בעקומט ראַטמאַן מילמאַן (בונד), דער רעדנער ווייזט אָן, אַז דער איצטיגער מאָמענט איז נישט גינסטיג פאַר די זעלבסטפערוואַלטונגען, די רעגירונג, וועלכע האָט ליקווידירט די זעלבסטפערוואַלטונג אין די קראַנקען־קאַסעס און האָט אויף דעם בעקאַנטען אופן אַדורכגעפיהרט די וואַהלען צום סיים און סענאַט פיהרט איינציגווייז איין קאָמיסאַרען אויך אין די שטעט פערוואַלטונגען (לובלין, ראַדאָם, ראַדאָמסק א. אַ.וו.) דער רעדנער הויבט אָן זיין רעדע מיט אַ שאַרפער רעטאָריק, ער גרייפט שטאַרק אָן ראַטמ. מינצבערג, און האַלט אַז די סאַנאַציע דעפּוטאַטען גופא גלויבען נישט מינצבערג'ן מ'שטעלט איהם נאָר אַרויס ווען מ'דאַרף ווייזען פאַר אויסען אַז „די יודעלעך איז גוט ביי אונז".

ראַטמאַן מינצבערג רופט אויס: „ס'איז אַן'אונפערשעמטער ליגען!", דער פאָרזיצער מאַכט איהם אויפמערקזאַם אויפ'ן נישט פאַסיגען אויסדרוק און דעפ. מינצבערג ציהט צוריק דאָס וואָרט „אונפערשעמטער".

ראַטמ. מילמאַן: די קינאָ־איגהאַבער האָבען נישט אָפּגעגעבען זייערע זאַלען אויף מיטינגען דער אָפּאָזיציע. דערפאַר האָבען זיי איצט בעקומען פון דער רעגירונג אַ פערגיטיגונג: די שטאָט וועט פון די קינאָס היינטיגעס יאָהר בעקומען שטייערן ווייניגער מיט אַ ערך 400 טויזענד זל. דער מאַגיסטראַט געפינט זיך אין אַ שווערער פינאַנציעלער לאַגע, אָבער ווען ס'הערשט אַן'אַרבייטסלאָזיגקייט און נויט, קען מען נישט פערקלענערען די אויסגאַבען אויף געזונדהייטס־וועזען אָדער סאָציאַלער הילף. אין 1926 יאָהר האָט דער מאַגיסטראַט אויסגעהאַלטען 714 קינדער צווישען זיי 39 יודישע, הייאָהר — 1458 פון זיי 135 יודישע; אין 1926 יאָהר זענען דורך דער שטאָט אויסגעהאַלטען געוואָרען 16 יודישע זקנים, הייאָהר — 68. מיר ווייסען — זאָגט דער רעדנער — אַז די יודישע בעפעלקערונג בעקומט נאָך נישט וואָס איהר קומט, אָבער די וואַנד איז שוין דורכגעבראָכען. אין זין פון זיין רעדען טראָגט ער אַריין אַ פאָרשלאַג ס'זאָל געשאַפען ווערען אַ שטעטיש יתומים־הויז פאַר יודישע קינדער און א מושב זקנים פאַר יודען, פאָלעמיזירענדיג מיט ראַטמאַן מינצבערג רופט אויס דער רעדנער ווער, ווער, אָדער ראַטמאַן מינצבערג און זיינע חברים טאָרען זיך נישט בעקלאָגען אויפ'ן מאַגיסטראַט וועגען נישט אָננעהמען קיין יודישע אַרבייטער. ער, און זיינע חברים נעהמען אַליין אויך נישט אָן צו דער אַרבייט קיין יודישע אַרבייטער. און די לאַגע פון די יודישע אַרבייטסלאָזע איז אַ שווערערע ווי פון די נישט־יודישע. יענע האָבען אַ צוטריט צו די מאָנאָפּאָל־אונטערנעהמונגען, מלוכה־פּאָסטענס, אַרבייטען און קאָמונאַלע אַנשטאַלטען, און זעלטען ווען ס'טרעפט זיך אַז אין דער פאַמיליע זאָל נישט זיין קיין איינער וואָס זאָל האָבען בעשעפטיגונג. די יודען זענען פון דעם אַלעם אָפּגעשניטען און ווען דער יודישער אַרבייטער בלייבט אָהן בעשעפטיגונג, איז ער אַרבייטסלאָז און פרנסהלאָז אין פולען זין. צום סוף רעדט נאָך ה' מילמאַן וועגען דער נויטיגקייט צו עפענען אַ ביבליאָטעק אין צפון־טייל פון שטאָט (באַלוט).

רעדע פון ראַטמ. האַלענדערסקי

מיט אַ שאַרפער פּאָליטישער רעדע איז אַרויסגעטרעטען ראַטמאַן האָלענדערסקי (לינקע פּועלי ציון) ער שטעלט זיך קודם כל אָפּ אויף דער אַלגעמיינער פּאָליטישער אוןווירטשאַפטליכער סיטואַציע אין דער גאַנצער וועלט און ביי אונז אין לאַנד און שטעלט פעסט, אַז די קאַפּיטאַליסטישע וועלט קען זיך קיין עצה נישט געבען מיט'ן קריזיס. אַלס רעזולטאַט פון דער שווערער ווירטשאַפטליכער סיטואַציע און גרויסע אַרבייטסלאָזיגקייט וואַקסט די ראַדיקאַליזאַציע פון די אַרבייטער־מאַסען און די בורזשואַזיע פרובט זיך ראַטעווען דורך אָנווענדען פאַשיסטישע דיקטאַטור. אין פּוילען זענען איצט פעראַן 365 טויזענד רעגיסטרירטע אַרבייטסלאָזע און נאָך אַ גרויסע צאָהל נישט רעגיסטרירטע. אַן'אומבעדייטענדער טייל פון זיי בעקומט אַרבייטסלאָזען־שטיצע. די רעגירונג ווענדעט אָן בנוגע אַרבייטסלאָזע גרויסע שפּאָרזאַמקייט. די לאַגע פון די יודישע אַרבייטער איז פיל ערגער ווי פון די אַנדערע, ווייל זיי געניסען נישט פון קיין שום אונטערשטיצונגען פאַר אַרבייטסלאָזע. די באַוועליזאַציע צום געזעץ וועגען אַרבייטסלאָזע פערזיכערונג אַז ס'זאָלען קענען געניסען פון דער פערזיכערונג געניסען אויך אַרבייטער וועלכע זענען בעשעפטיגט אין קליינע וואַרשטאַטען איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען, די רעגירונג וועלכע איז דער גרעסטער אונטערנעהמער ביי אונז אין לאַנד, און בעשעפטיגט דריי מיליאָן אַנגעשטעלטע, בעשעפטיגט קיין אַרבייטער באַיקאָטירט יודישע אַרבייטער און אָנגעשטעלטע. מיר וועלען אָבער — ערקלערט דער רעדנער — נישט מיד ווערען צו פאָדערען רעכט אויף אַרבייט פאַר די יודישע מאַסען.

איבערגעהענדיג צו דער פּאָליטיק פון דער רעגירונג בנוגע די רעכט פון אויטאָנאָמע אַרבייטער־אינסטיטוציעס דערמאָהנט דער רעדנער דעם לעצטען פּראָיעקט, אַז די פערזיכערטע אין די קראַנקען־קאַסעס זאָלען דאַרפען צאָהלען פאַר די מעדיצינען א.אַ.וו. און ערקלערט פון דער טריבונע זיין שאַרפסטען פּראָטעסט, אין דעם זין טראָגט ער אויך אַריין אַ פּראָטעסט־רעזאָלוציע, וועלכע ער שלאָגט פאַר דעם שטאָטראַט אָנצונעהמען.

דער רעדנער ווייזט אָן, אַז ס'איז אוממעגליך אַז אַ סאָציאַליסטישע זעלבסטפערוואַלטונג זאָל קענען אָנפיהרען איהר אַרבייט אָנגעשטערט לטובת דער אַרבייטערשאַפט, ווען די פּאָליטישע מאַכט ליגט אין די הענד פון אַן'אַנדער קלאַס. די פּ.פּ.ס. מעהרהייט האָט נישט גענוג שאַרף רעאַגירט אויף די שיקאַנעס פון דער רעגירונג. דער ביודזשעט איז נישט בעסער ווי דער פאַראַיאָהריגער און בעפרידיגט נישט דעם רעדנער. ער גיט זיך אָבער אָפּ אַ דין וחשבון אַז דער מאַגיסטראַט ווערט געהעמט אין זיין שטייערן־פּאָליטיק מיט די עקזיסטירענדע געזעצען און מוז זיינע הויפּט־הכנסות שעפּען פון אומדירעקטע שטייערן. די לאַגע איז זעהר אַ שווערע, אַלס אילוסטראַציע צו דער לאַגע ברענגט דער רעדנער אַ פאַקט, אַז פון 125 טויזענד שטייער־צאָהלער האָט דער מאַגיסטראַט בעדאַרפט 34 טויזענד בעפרייען פון צאָהלען דעם שטייער. ראַטמ. האָלענדערסקי פּאָלעמיזירט מיט'ן פאָרשטעהער פון די הויזבעזיצער, ה' שאָט, וועלכען ס'איז נישט צום האַרצען, וואָס דער מאַגיסטראַט האָט אויסגעבויט די הייזער־קאָלאָניע אויף פּאָלעשיע. די אויסגעבויטע הייזער האָבען אַביסעל אָפּגעשוואַכט די שפּעקולאַציע מיט וואוינונגען, אויב דאָס בויען איז אויס געקומען טייער האָט אַ גרויסע שולד אין דעם די רעגירונג וועלכע נעהמט פאַר הלוואות 11 פּראָצענט צינזען, בעת אין אַנדערע לענדער נעהמט מען בלויז 3 פּראָצ.

די פּאָליטיק לגבי נאַציאָנאַלע מינדערהייטן מצד'ן איצטיגן מאַגיסטראַט איז אַ בעדייטענד בעסערע ווי ס'איז געווען פריהער, דער רעדנער דערמאָהנט דערביי וואָס פאַראַ שווערע אָפּאָזיציע און אָבסטרוקציע ער האָט געמוזט פיהרען אין פריהערדיגען שטאָט־ראַט כדי צו בעקומען בעשטימט אַ פּאָר גראָשען פאַר די יודישע אַרבייטער־אינסטיטוציעס. אָבער דער איצטיגער צושטאַנד ווען אויף 2800 אַרבייטער זענען אָנגענומען געוואָרען 114 יודישע און אויף 2604 בעאַמטע — 160 יודישע קען דעם רעדנער נישט בעפרידיגען און ער פאָדערט אַז אין דער צוקונפט זאָל די צאָהל יודישע אַרבייטער און אָנגעשטעלטע בעדייטענד פערגרעסערט ווערען.

דאַן געהט איבער דער רעדנער צו די פאָרוואורפען וואָס ווערען געמאַכט מצד די רעכטע ראַט מענער הלמאי די שולען מיט דער יודישער אונטערריכטסשפּראַך ווערען פּריוויליגירט מיט סובסידיעס. דער רעדנער ערקלערט קאַטעגאָריש אַז דאָס וואָס די דאָזיגע שולען בעקומען איז נישט קיין סובסידיע, די שולען דאַרפען איגגאַנצען אויסגעהאַלטען ווערען דורך דער שטאָט. זעהר שאַרף ענטפערט אָפּ ראַטמ. האָלענדערסקי דעם ראַטמאַן מינצבערג, וועלכער נעהמט זיך אָן כלומרשט פאַר די עוולות פון דער יודישער בעפעלקערונג. צום סוף טראָגט ער אַריין אַ רייהע פאָרשלאַגען.

די נעכטיגע זיצונג

האָט זיך אָנגעהויבען מיט אַ פערשפּעטיגונג. ערשט אַרום 9 אַ זייגער אין אָוועגד. דעם פאָרזיץ פיהרט ד"ר שיפמאַן. דאָס ערשטע וואָרט האָט בעקומען

פרעזידענט זשעמיענצקי

וועלכער האָט אין אַ לענגערער רעדע געענטפערט אויף אַלע פאָרוואורפען, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען דעם מאַגיסטראַט.

דער פרעזידענט ווייזט אָן, אַז קיין שום שטאָטפערוואַלטונג בעזיצט נישט קיין רעזערווען, הגם זיי אַנערקענען אַז מ'דאַרף עס האָבען. בנוגע די שטייערן קען די שטאָט־פערוואַלטונג נישט פיל אויפטון — זי האָט נישט קיין שטייער־איניציאַטיוו און איז אָנגעוויזען אויסצופיהרען די פעראָרדנונגען פון דער צענטראַלער מאַכט, אייגקאַסירען פאַר דער רעגירונג א.אַ.וו. ביי אַ בעסערער קאָניונקטור קען געלינגען איינצוקאַסירען מעהר פערלעגענע שטייערן, אָבער דער רעזערוו פון פערלעגענע חובות בלייבט כמעט אַלעמאָל דערזעלבע.ר און אויך הייאָהר וועט ער אויסמאַכען אין לאָדז קרוב צעהן מיליאָן זלאָטעס.

ענטפערענדיג אויף די פאָרוואורפען וועגען די הויכע גאַזשעס, וואָס דער מאַגיסטראַט צאָהלט זיינע בעאַמטע, ווייזט אָן דער פרעזידענט אַז אַ חוץ עטליכע אינזשינירען וועלכע בעקומען איבער טויזענד זל. בעקומען אַלע איבריגע אָנגעשטעלטע נאָר מאַלע געהעלטער. דעם מאַגיסטראַט — זאָגט דער רעדנער — ווערט פאָרגעוואָרפען אַז ער האָט ווענינ אויפגעטון. ווען אָבער מ'זאָל זיין אויפריכטיג מוז מען אַנערקענען, אַז אויב דער ערשטער און צווייטער מאַגיסטראַט האָט אויסגעבויט דעם שול־ווע־זען, אויב דער 3 מאַגיסטראַט האָט אָנגעהויבען די קאַנאַליזאַציע־אַרבייט מוז מען אַנערקענען אַז דער איצטיגער האָט די דאָזיגע קאַנאַליזאַציע זעהר אינטענסיוו פאָרטגעזעצט. ער איז נישט אָפּגעשטאַנען אויך אין בויען שול־בנינים און האָט אָנגעהויבען די אַקציע פון וואוינונגס־בוי־וועזען.

ס'איז דאָך נישט קיין סוד, אַז לאָדז איז געווען אַ מוסטער פאַר פיל און אין לאָדז גופא האָט דער מאַגיסטראַט גורם געווען, אַז דער פערזיכערונגס־אַנשטאַלט (ז. או. פּ. פּ.) האָט אָנגעהויבען דעם בוי־וועזען און צוזאַמען וועט אַזוי אַרום טיילווייז געלינדערט ווערען די וואוינונגס־נויט.

די קאָלאָניע אויף פּאָלעסיע איז אַ דעפיציט־אונטערנעהמונג. די שטאָט צאָהלט דאָך אָבער צו צו טעאַטער־בילעטען, איז נישט בעסער, צוצוצאָהלען צו וואוינונגען און שאַפען ערטרעגליכע לעבענס בעדינגונגען כאָטש פאַר ־ טייל פון די וואָס נויטיגען זיך אין וואוינונגען? אַ פערוואונדערונג רופט אַרויס — זאָגט דער פרעזידענט — וואָס דער געוועזענער וויצע־פרעזידענט וואָיעוואודזקי טרעט אַרויס געגען דעם רעגולאַציע־פּלאַן וואָס דער אַלטער מאַגיסטראַט איז געווען זיין איניציאַטאָר און האָט אָנגאַזשירט דעם מחבר פונ'ם פּראָיעקט — מיכאַלסקי.

צום סוף פון זיין רעדע שטעלט זיך אָפּ דער פרעזידענט אויף דער רעדע פון ראַטמ. דעפּ. מינצבערג. דער רעדנער וויל נישט זיך אַריינמישען אין איבערליך יודישע ענינים, ער האָט אָבער אין זיין עקספּאָזע בעמערקט, אַז ווען יודישע אינסטיטוציעס וואָס זענען דעם מאַגיסטראַט אידעאיש נאָהענט ווערען דורך דער יודישער קהלה נישט געשטיצט, איז עס געווען אַ פליכט פון מאַגיסטראַט זיי קומען צו הילף.

די אינטערעסען פון דער יודישער בעפעלקערונג — זאָגט דער פרעזידענט — קען מען נישט דעקען מיט די פאַר אינסטיטוציעס וואָס זענען אַזוי נאָהענט דעם ה' מינצבערג. מיר אַרבייטען מיט און שטויסען זיך צוזאַמען מיט דער יודישער בעפעלקערונג אין פערשידענע געביטען פון אַרבייט און בעמיהען זיך צו זיין אָביעקטיוו. צווישען אונז און ה' מינצבערג איז אַ געוואַלדיגער תהום און ס'איז בכלל שווער צו פּאָלעמיזירען מיט אַ מענש וואָס געהערט צ ודער קאַטעגאָריע וועלכע שרייט שטענדיג „אונזערע זיגען!" און ווען מ'פרעגט זיי ווער זענען עס אונזערע, הערט איהר דעם ענטפער: — „ד י, וואָס האָבען געזיגט!"

ד ילעצטע ווערטער רופען אַרויס אַ שטורעם פון אַפּלאָדיסמענטען אויף די לינקע בענק. נאָכדעם בעקומט דאָס וואָרט דער גענעראַל־רעפערענט

ראַטמ. אנדזשעיאַק

ער ענטפערט אַלע רעדנער אויף זייערע בעמערקונגען צום ביודזשעט און פּאָלעמיזירט אויך מיט ראַטמאַן דעפּ. מינצבערג, נאָכדעם ווערען פאָרגעלייענט פון אַלע אַריינגעטראָגענע

פאָרשלאָגען

און זיי ווערען אָפּגעשטימט. ס'ווערען אָנגענומען:

1) דער פאָרשלאַג פון פּועלי ציון און בונד אַז דער מאַגיסטראַט זאָל אָנגעהמען מיטלען אַז צו די קאָנצעסיאָנירטע אונטערנעהמונגען זאָלען אָנגענומען ווערען יודישע אַרבייטער און יודישע אָנגעשטעלטע.

2) פאָרשלאַג פון פּועלי ציון אַז דער מאַגיסטראַט זאָל פאָרנעהמען שריט ביי דער רעגירונג אַז ס'זאָלען צוריק אויפגעשטעלטע ווערען די אָפּגערופענע דרינגענדע הילף פאַר אַרבייטסלאָזע און אַז פון דער דאָזיגער הילף זאָלען אויך קענען גענ־סען יוגענדליכע און די וואָס האָבען געאַרבייט אין קלענערע וואַרשטאַטען, וועלכע האָבען בעשעפטיגט ווייניגער ווי פינף אַרבייטער, פון דער שטיצע זאָלען אויך געניסען די אַרבייטער, וואָס זענען בעשעפטיגט 2 אָדער 3 טעג אין וואָך.

3) פאָרשלאַג פון בונד אַז ס'זאָל געעפענט ווערען אַ שטעטישע ביבליאָטעק אין באַלוט.

4) פון פּועלי ציון אַז ס'זאָלען אָפּגעשטעלט ווערען די עקסמיסיעס פון 1 און 2־שטוביגע וואוינונגען אויף דער צייט פון קריזיס.

5) פון פּועלי ציון אַז דער שטאָט־ראַט פּראָטעסטירט געגען דעם פּראָיעקט דאָס די פערזיכערטע פון דער קראַנקען־קאַסע זאָלען צאָהלען פאַר רפואות און פאָדערט אויף דעם מאַגיסטראַט פאָרצונעהמען אַלע מעגליכע שריט, אַז די נאָוועלע זאָל נישט אָנגענומען ווערען.

6) פון פּועלי ציון, צו פערווירקליכען דעם בעשלוס פון שטאָט־ראַט וואָס איז אָנגענומען געוואָרען בעת דער ביודזשעט־דעבאַטע 1929־30 אַז דער מאַגיסטראַט זאָל פערלייכטערען דער יודישער בעפעלקערונג זיך צו פערשטענדיגען אויף איהר מוטער־שפּראַך אין אַלע שטעטישע אינסטיטוציעס.

דער וויצע־פאָרזיצער ד"ר שיפמאַן קאָנסטאַטירט, אַז די גענעראַל־דעבאַטע האָט זיך געענדיגט און אַז מ'טרעט צו צו די צווייטע לעזונג פון ביודזשעט. דעם פאָרזיץ נעהמט איבער צום ערשטען מאָל דער וויצע־פאָרזיצער

אדוו. קעמפנער

און די ראַטמענער אָרדנען איהם איין אַ קליינע אָוואַציע. איינע נאָך דער אַנדערער ווערען דאַן אָנגענומען די ביודזשעטען פון די אָפּטיילונגען אַדמיניסטראַציע, קאָמונאַלער פערמעגען, קאָמונאַלע אונטערנעהמונגען, שטעטישע חובות, וועגען, רעגולאַציע פון דער שטאָט. אַ שטיקעל ויכוח רופט אַרויס די אָפּטיילונג פאַר

בילדונג

דאָ טרעט אַרויס ראַטמ. פּייפער (נ.פּ.ר.) בעת זיין רעדע געברויכט ער א בעליידיגענדען אויסדרוק בנוגע דעם מאַגיסטראַט. דער פרעזידענט זשעמיענצקי ווענדעט זיך צום פאָרזיצער אַז ער זאָל שיצען דעם כבוד פון מאַגיסטראַט פאַר די „פּאָליטישע פּריינט פון ראַטמאַן מינצבערג".

ראַטמאַן האָלענדערסקי ווייזט אָן אַז די

פאָלקס־שולען אין וועלכע ס'לערנען זיך יודישע קינדער

געפינען זיך אין די ערגסטע לאָקאַלען, דער אַלטער מאַגיסטראַט וועלענדיג אויסמיידען אונזערע אָנגריפען — זאָגט דער רעדנער — האָט דעם ענין פון בעזעצען די שול־לאָקאַלען איבערגעגעבען דער שול מאַכט. אָבער דער מאַגיסטראַט דאַרף דאָך אינטערווענירען. אויף ציגעל־גאַס 58 אינ'ם ביים שול־לאָקאַל זענען געווען 4 יודישע אָפּטיילונגען. איצט איז דאָרט פון זיי פערבליבען נאָר 1. אין נאָמען פון דער פּועלי־ציון פראַקציע שלאָגט פאַר דער רעדנער אַז דער מאַגיסטראַט זאָל אָנגעהמען שריט ביי דער שול־מאַכט דאָס די יודישע קינדער אין די פאָלקס־שולען זאָלען בעהאַנדעלט ווערען צוגלייך מיט אַלע אַנדערע.

צום סוף טראָגט אַריין דער רעדנער נאָך 2 פאָרשלאָגען: אַז פון די סומען, וועלכע זענען אַסיגנירט געוואָרען אויף איינקויפען ביכער פאַר די שול־ביבליאָטעקען, זאָל אַ טייל אויך אַסיגנירט ווערען אויף יודישע און אַז פון די צעהן טויזענד זלאָטעס וועלכע זענען בעשטימט געוואָרען אויף איינצוקויפען ביכער אין דער שטעטישער עפענטליכער ביבליאָטעק זאָל אַ טייל אויך בעשטימט ווערען פאַר יודישע ביכער אַלע פאָרשלאָגען זענען אָנגענומען געוואָרען.

ד יווייטערדיגע זיצונג וועט פאָרקומען מאָרגען, דאָנערשטאָג.

קופּאָן
אויף א יורידישער עצה

גילטיג מיטוואָך, דעם 11-טען מערץ

אַ בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.

אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופּאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט" — פון דעם זעלבען טאָג. —

נחומ'ל עפשטיין און י.מ.קראַטקע אין פילהאַרמאָניע

פרייטאָג, 5.30 נאָכמיטאָג און שבת, 9 אינ דערפריה וועט דאָס 7־יעהריגע וואונדערקינד נחומ'ל עפשטיין און דער חזן י. מ. קראַטקע דאַווענען אין דער פילהאַרמאָניע.

דאָס קאָנצערט־דאַווענען פון דעם וואונדערקינד עפשטיין און דעם חזן קראַטקע, וואָס בעזיצט אַ ריזען־שטימע האָט אַרויסגערופען א גרויסע פאָראינטערעסירונג אין אונזער שטאָט.

יודיש פאָלקס־טעאַטער, זגערזשער 17 טעל. 193-03
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

מיט'ן אנטייל פון דער ניי־אנגאַזשירטער סובּרעטין רעגינאַ בוימאַן, בעוואוסטער אַרטיסט מ. דראַבאַוו, בעקאַנטער אַרטיסט ה. באַלבירסקי, י. טופּמאַן.

היינט, מיטוואָך, ד. 11 טן, 9 אָוונט־אויפ'ן פערלאַנג פון פּובליקום־צום לעצטען מאָל

פאָלקס־פּרייזען פון 60 גר. ביז 1.50 זל.

אויפ'ן וועג קיין
בוענאָס־איירעס
אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.

ס'נעהמט אנטייל פּרויען: בעזמאַן, בוימאַן, טופּמאַן, פאָדערמאַן, ראָזענצווייג. מענער: באַלבירסקי, גוטמאַן, גאָלדבערג, דראַנאָוו, סופּמאַן, נייהויז, פּאָלאַנסקי, פאַססעל.
טעכנ. לייטער: ק. גוטמאַן. סופלער: וו. נייהויז. אַדמיניסטראַטאָר: נ. גאָלדשטיין.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פאָלקס־טעאַטער. — דער זאַל איז גוט בעהייצט.

אָנאָנס! קורצליך ווינטיג נייעס! אין פאָרבערייטונג: „א האַרץ פון אַ קינד"

נייער פאָלקסבלאַט

דער יודישער האַנדווערקער

נייער פאַלקסבלאַט

וועכענטליכע אפטיילונג געווידמעט דער יודישער פראָדוקטיווער אַרבייט

אויף דער וואָך

די ג"ח-קאַסעס און די עקזאַמענס פון די האַנטווערקער

איינע פון די דרינגענדסטע אַרבייטען אין איצטיגען מאָמענט איז די הילף פאַר די האַנטווער-קער, וועלכע דאַרפען זיך שטעלען פאַר די מייס-טער-עקזאַמענס ביז'ן 26. אפריל ה. י. ווען מ'וועט ניט קומען צו הילף אָט די דאָזיגע מענשען, דראָהט צעהנדליגער טויזענטער יודישע בעלי-מלא-כות צו בלייבען אַרבייטסלאָז. ביז'ן 26. אפריל זענען פערלענגערט געוואָרען די הנחה-עקזאַמענס. נאָך דעם טערמין וועלען די נישט-עקזאַמינירטע בעלי-מלאכות נישט האָבען קיין רעכט צו האַלטען לערניונגלען, אזוי, אז קיין נייע בעלי-מלאכות וועלען מעהר שוין נישט צוקומען.

די אָרימקייט צווישען די דורכשניטליכע בעלי-מלאכות איז אַזאַ, אז אַן'איינמאָליגע הוצאה פון א הונדערט זל. איז איבער זייערע מעגליכקיי-טען און די גרעסטע טייל פון זיי האָט זיך געמוזט ווענדען נאָך הלוואות.

די האַנטווערקער האָבען אין א סך ערטער פערנאַכלעסיגט די זאַך און האָבען זיך אין א זייער קליינער צאָהל געשטעלט צו די עקזאַמענס. איצט אָבער, ווען די געשטעלטע טערמינען זענען שוין אריבער אין די האַנטווערקער, וואָס האָבען זיך נישט געשטעלט צום עקזאַמען, האָבען אַנגעוואוירען דאָס רעכט צו האַלטען לערניונגלען און עס דער-נעהנטערט זיך דער טערמין, ווען זיי וועלען אויך פערלירען דאָס רעכט אָפצוגעבען דעם אזוי גערו-פענעם הנחה-עקזאַמען און נאָך דעם דאָזיגען טער-מין וועלען די עקזאַמענס זיין אזוי פערשווערט, אז זייער ווייניג יודישע בעלי מלאכות וועלען קע-נען בעקומען דעם נויטיגען דיפּלאָם. ערשט איצט בעמערקט זיך א גרעסערע בעוועגונג צווישען די האַנדווערקער, וואָס ניכער זיך צו שטעלען צו די עקזאַמענס.

און אָט איצט איז די דאָזיגע פראַגע ווענע א'ויסהעלפען די בעלי-מלאכות מיט א הלוואה, זייער אין זייער פערשאַרפט געוואָרען. ווי זאָל מען גע-מען די נויטיגע צו דעם צוועק מיטלען?

די לאַגע איז ווירקליך זעהר א שווערע אין עס איז באמת צום בעדויערען, וואָס וואַרשיינליך צוליב דער שווערער לאַגע אויך אין אמעריקא, האָט דער „דזשוינט" ביז איצט נישט אסיגנירט קיין ספּעציעלע סומען פאַר דעם צוועק.

די גמילות-חסדים-קאַסעס אָבער קענען זיך צוליב דעם נישט אָפּזאָגען פון פיהרען די דאָזיגע וויכטיגע אַרבייט אַרויסצוהעלפען די בעלי-מלאכות אין איצטיגען פאַר זיי שווערען מאָמענט. מען מוז געדענקען, אז דאָס אָנוועהרען דאָס רעכט צו האַל-טען לערניונגלען איז נישט נאָר א פראַגע פאַר די בעטרעפענדע בעלי-מלאכות, דאָס איז קען מען זאָגען אַן'אַלגעמיינע נאַציאָנאַלע פראַגע. דאָס, וואָס די יוגענדליכע וועלען אָנוועהרען די מעגליכקייט צום לערנען א מלאכה וואָלט בעדייט, אז עס איז אונטערגעשניטען געוואָרען דער צוואוקס פון דעם צוקונפטיגען דור בעלי-מלאכות.

דעריבער איז קלאָהר, אז די קאַסעס מוזען מאַכען די גרעסטע אָנשטרענגונגען דאָך אַרויסצו-העלפען די בעלי-מלאכות. די קאַסעס מוזען אויס-טיילען ספּעציעלע קאַמיסיעס, וועלכע זאָלען זיך שטעלען אין פערבינדונג מיט די קהלות, מיט די האַנטווערקער-פעראיינען און אַנדערע געזעלשאַפט-ליכע אינסטיטוציעס, כדי מיט געמיינזאַמע כוחות צו שאַפען די געהעריגע סומעס, וואָס זענען דרינ-גענד נויטיג.

די פּרובען פון א גאַנצער רייה שטעט וואו אזא מין אַקציע ווערט דורך די קאַסעס געפיהרט האָבען בעוויזען, אז ביי דער יודישער געזעלשאַפט איז פעהאַן די פערשטענדניש פאַר דער גרויסער סכנה, וואָס דראָהט די יודישע מאַסען צוליב ד האַנטווערקער-עקזאַמענס. די רעזולטאַטען פון דער געזעלשאַפטליכער מאָביליזאַציע פאַר דעם ציל גי-בען אונז די האָפנונג, אז אויך אין אַנדערע שטעט און שטעטלעך וועט מ'ין אויפ'ן וועג פון א געמיינ-זאַמער אַרבייט מיט אַנדערע געזעלשאַפטליכע אינ-סטיטוציעס קענען א סך דערגרייכען. **פ. ה.**

עקאָנאָמישע עמאַנסיפּאַציע פון מזרח-אייראָפּעאישן יודענטום

פון דר. א. סינגאלאווסקי.

.3

איצט מנחם מענדעלט מען זיך ווי פריהער, די זעלביגע לופט-מענשען, הגם קיין לופט איז שוין נישטאַ אויף דער יודישער גאַס, ס'איז אַ שמאַיעניש און האָוועניש אויס אינערציע, פון דורות-לאַנגע רגילותן. אָבער מען מאַכט שוין נישט קיין לעבען, וו יאַמאַל, ס'האָבען אויפגעהערט די ביסים און די מזל-ברכה, אַ דאַנק וועלכע יודען האָבען געלעבט, דורכגעשטופּט די יאָהרען, אויפגעשטעלט דורות און חתונה געמאַכט קינדער, צו גאָט און צו לייטען, האָט אַנ'אומגעהויערער יאוש אַרומגעכאַפּט די יודישע מאַסען. זעלבסטמאָרד איז געוואָרען אַ מאַסען-דער-שיינונג אויף דער יודישער גאַס. און רבנים אין פּוילען האָבען בעקומען אַ נייע טעמע פאַר זייערע שבת-דרשות, אַז „כל המאבד את עצמו לדעת" — ווער עס הויבט אויף אַ האַנט אויף זיך אַליין, דער פערלירט די וועלט און יענע וועלט, פאַר וועמען דרשענען עס די רבנים אין די קלויזען? דאָס דרשענען זיי פאַר יודען מיט באָרד און פאות, וועמען ס'האָט מיט איין מאָל אָנגעכאַפּט אַ תשוקה צו שפּרינגען פון די 3-טע גאָרענס... און אין דער אייגענער צייט פּילפּלען זיך יודישע פּאָליטיקער וועגען העברעאיסטישען און יודישיסטישען „דקדוק", האַלטען אין איין אויסטייטשען אונזער כלומרשטע פּאָליטישע גלייכבערעכטיגונג, וואָס בלייבט פּאַקטיש אויפ'ן פּאַפּיר און גיבען נישט אָפּ די נויטיגע אויפ-מערקזאַמקייט דעם קאַמף פאַר דער עקאָנאָמישער גלייכשטעלונג פון די יודען מיט דער נישט-יודישער בעפעלקערונג.

היינט האָבען מיר אַ פערגרעסערטע צאָהל יו-דישע הענדלער, אין אַ צייט, ווען די אַלגעמיינע לאַגע פון פריוואַטען האַנדעל האָט זיך אומגעהויער פערערגערט נישט נאָר אין סאָוויעט-רוסלאַנד און נישט נאָר אין מזרח-אייראָפּע, נייערט אין דער גאַנצער וועלט. די אַקטיווע ווירטשאַפט-פּאָליטיק פון די רעגירונגען געהט אין דער ריכטונג פון שאַ-פען און פּריווילעגירען כלערליי קאַרטעלען און סינ-דיקאַטען, וואָס גראָבען אונטער דעם יודישען מסחר. אומעטום הערשט די טענדענץ אָפּצוקירצען דעם וועג צווישען פּראָדוצענט און קאָנסומענט און בעזיי-טיגען די פערשידענע פערמיטלער. און דער ערשטער קרבן פון דער דאָזיגער טענדענץ זענען די יודען.

די טעטיגקייט-ספערע פון הענדלער איז נאָך דערצו בעשרענקט געוואָרען פון די אַלערליי רעגי-רונגס-מאָנאָפּאָלען, וועלכע האָבען צוגענומען חיונה ביי צעהנדליגער טויזענטער יודען. אַזוי אַרום איז שמעלער געוואָרען דער שטח פון פריוואַטען האַנ-דעל, און אָט אויף דעם פערשמעלערטען שטח בעגע-גענט זיך נאָך דער יודישער סוחר מיט'ן נישט-יו-דישען. פון אַלע זייטען געהט דער שטורעם אויף אונזערע עקאָנאָמישע פּאָזיציעס. ס'זענען טאַקע נישטאַ קיין פּאָליטישע בעגרעניצונגען פאַר יודען, אָבער יעדע בעגרעניצונג פון פריוואַטען מסחר ווערט פּאַקטיש אַ בעגרעניצונג פאַר דעם פאָלק, ביי וועל-כען דער מסחר איז דער איינציגער קוואַל פון חיונה. פון יאָהר צו יאָהר ווערט דעריבער קלענער די צאָהל יודישע גרויסע און מיטעלע סוחרים און ס'-וואַקסט די אַרמעע פון קליינהענדלער, די אַרמעע פון רואינירטע ,דעקלאַסירטע יודישע סוחרים. אין פּוילען, למשל, איז די צאָהל קליינהענדלער געשטי-גען אין פערגלייך מיט דער צאָהל יודישע קלייב-הענדלער פאַר דער מלחמה אויף קרוב 40 פּראָצענט. ס'רוב פון די דאָזיגע קליינהענדלער זיצט אין בייד-לעך אויף די מערק. זייער מצב איז אַ גרוילינער. קליינהאַנדעל איז היינט דער פסעוודאָנים פונ'ם גע-ווזענעם יודישען מסחר. אומעטום וואַקסט די אַרמיי פון אונזער הענדלערישען לומפּען-פּראָלעטאַריאַט. יודישע דעקלאַסירטע זענען אויף אַזאַ אופן נישט באַר אַ רוסישע, נייערט אַנ'אַלגעמיינע מזרח-אייראָפּעאישע דערשיינונג.

ווי זשע קאָן מען די דאָזיגע מאַסען ווידער ברענגען צום לעבען?

ערשטענס: מיר מוזען זיך און די נישט-יודי-שע בעפעלקערונג אָפּגעוויינען פון דעם געדאַנק, אַז דאָס יודישע פאָלק געפינט זיך אונטערוועגס. עמיגראַציע קאָן בשום אופן נישט זיין קיין ראַדי-קאַלע לעזונג פאַר דער פּראָבלעם פון דער יודישער עקאָנאָמיק.

צווייטענס: דער שווערפּונקט פון דער יודישער פראַגע און איהר לעזונג ליגט נישט מעהר אין דער פּאָליטישער גלייכבערעכטיגונג, נאָר אין דער עקאָ-נאָמישער גלייכשטעלונג פון דער יודישער בעפעל-קערונג מיט דער נישט-יודישער.

דריטענס: די דאָזיגע גלייכשטעלונג קאָן דער-גרייכט ווערען דורך דער פערגרעסערונג פון דעם יודישען אַנטייל אין מלאָכה, אינדוסטריע און ערד-אַרבייט. די יודישע עקאָנאָמישע אויסנאַם-פּאָזיציעס מוזען בטול ווערען. און די יודישע בעפעלקערונג מוז איינגעגלידערט ווערען אויף אַ גלייכען אופן מיט די אַנדערע טיילען פון דער בעפעלקערונג אין דער ווירטשאַפט פון די לענדער, אין וועלכע זיי געפינען זיך.

אין לאָדז וועט פארקומען

אַ שוסטער - צוזאַמענפאָהר פון גאַנץ פּוילען

אין דער האַנדווערקער-קאַמער איז פאָרגע-קומען אַ קאָנפערענץ געווידמעט דער שוסטעריי. אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט פער-טרעטער פון האַנדווערקער-קאַמער, שוסטער-צעכען און אַ פאָרשטעהער פון די שוסטער-געזעלען.

נאָך אַ רעפעראַט פון דער יורידישער עקאָ-נאָמישער אָפּטיילונג ד"ר קאַצענבאָגען האָט זיך אַנטוויקעלט אַ וכוח בעת וועלכען ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די צאָהל שוסטער איז פיל גרעסער ווי זי קומט אויס לויט די אָפיציעלע אינפאָרמאַציעס.

בכלל זענען אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע ביי שוסטעריי בעשעפטיגט 26.000 מאַן.

יעדען חודש ווערט אין לאָדז אויסגעאַרבייט שיך אויף 4 מיליאָן זלאָטיס אין דער גאַנצער וואָ-יעוואָדזטווע — אויף 10 מיליאָן זלאָטיס.

אויף דער בעראַטונג איז אויפגעשוואומען די פראַגע וועגען צוזאַמענרופען קיין לאָדז אַ שוס-טער-ציוזאַמענפאָהר פון גאַנץ פּוילען. אויף דעם צוזאַמענפאָהר זאָל אַרומגערעדט ווערען די פראַגען וועגען קרעדיט, שוסטער-קורסען א. א. וו.

וועגען פּאַטענטען פאַר בעלי-מלאכות

די שטייער-מאַכט אין גאַנץ פּוילען איז גע-שטאַנען ביז איצט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אז בעלי-מלאכות דאַרפען אויסקויפען פּאַטענטען, אויב זיי בעשעפטיגען אין זייערע וואַרשטאַטען מינדעסטענס צוויי פערזאָן, אוּנאָפּהענגיג דערפון, צי דאָס זענען די איינגענטימער אַ'יין, די מיטגלידער פון זייערע פאַמיליעס, אָדער געדונגענע געזעלען.

דער דאָזיגער שטאַנדפּונקט איז דורכ'ן העכ-סטען געריכט אנערקענט געוואָרען פאַר נישט ריכטיג, אינ'ם אורטייל נומער 30–160 האָט דאָס העכסטע געריכט אנערקענט, אז ביים פעסטשטעלען, צי דער בעל-מלאכה איז מחויב אויסצוקויפען א פּאַטענט — דאַרף מען נעהמען אין אכט נאָר געדונגענע אַרבייטער אָדער געזעלען און נישט שותפים אָדער זייערע פאַמיליען-מיטגלידער.

אזוי אַרום קאָן זאָגאַר א גרעסערע צאָהל פערזאָנען אַרבייטען אָהן א פּאַטענט, אויב זיי זע-נען שותפים צו דעם וואַרשטאַט און בעשעפטיגען נישט מעהר ווי איין געדונגענעם אַרבייטער.

אַלטע יודישע בעלי-מלאכות זענען דורכגעפאַלען

ביי די עקזאַמענס אין ביאַליסטאָקער האַנטווערקער-קאַמער

פאָריגע וואָך זענען אין דער האַנטווערקער-קאַמער אין ביאַליסטאָק פאָרגעקומען עקזאַמענס פון טשעשליאַרעס.

צו די עקזאַמענס האָבען זיך צוגעשטעלט 30 בעלי מלאכות, ס'רוב יודען פון דער פּראָווינץ.

דער רעזולטאַט פון די עקזאַמענס איז זייער א טרויעריגער; קיינער האָט נישט בעקריגען קיין דיפּלאָם.

אין שייכות דערמיט איז אין רעדאַקציע פון ביאַליסטאָקער „נייעם לעבען" געקומען א דעלע-גאַציע פון די יודען, וואָס האָבען זיך צוגעשטעלט צו די עקזאַמענס און איבערגעגעבען וועגען די פערשידענע שוועריגקייטען, וואָס מ'האָט זיי גע-מאַכט דערביי.

מ'האָט איטליכען אָפּגעהאַלטען שעה'ן לאַנג און אויסגעפרעגט אזעלכע זאַכען, וואָס זענען נוגע אינזשיניערען און נישט בעלי-מלאכות.

צווישען די דורכגעפאַלענע זענען פערהאַן 50 – 60 יאָהריגע יודען, וועלכע אַרבייטען שוין ביי זייער פאַך צעהנדליגער יאָהרען.

וועגען די געזעלען עקזאַמענס

(צוגעשיקטער אַרטיקעל)

דאָס צעכען-געזעץ האָט א סוף געמאַכט צו דער פרייהייט פון מלאכה און האָט געטראָפען צום שווערסטען די יודישע האַנטווערקער, דער עיקר די יונגערע האַנטווערקער.

אַלע בעמיהונגען צו מילדערן דאָס געזעץ, האָבען זיך עטוואָס איינגעגעבען אין בעצוג צו די עלטערע האַנטווערקער, וואָס האָבען פון פריהער געפיהרט איינענע וואַרשטאַטען; זיי איז געגעבען געוואָרען די מעגליכקייט צו ווערען דיפּלאָמירטע מייסטער בלויז אויפ'ן גרונט פון לייכטערע הנחה-עקזאַמענס. אָהן אָט דער הנחה וואָלטען די יודי-שע האַנטווערקער אין קיין פאַל נישט בעקומען דעם מייסטער-טיטול, אזויפיל פאָדערען פון איהם די נאָרמאַלע עקזאַמענס סיי אַלגעמיינע בילדונג, סיי טעאָרעטישע און פּראַקטישע ידיעות פון פאַך.

ווי האַלט עס מיט די האַנטווערקער-אַרביי-טער, וואָס זענען בעשעפטיגט אין א פרעמדען וואַרשטאַט?

אזא אַרבייטער וועט מעגען פיהרען פאַר זיך אַנ'אייגענעם וואַרשטאַט נאָכ'ן בייליגען מייסטער-עקזאַמענס, דערצו אָבער מוז ער פריהער בעזיצען א געזעלען-דיפּלאָם (טשעלאַדניטשי). אָהן אזא דיפּ-לאָם וועט דער אַרבייטער נישט צוגעלאָזט ווערען צו מייסטער-עקזאַמענס.

צי זענען אונזערע עלטערע יודישע אַרביי-טער צוגעגרייט צו האַלטען געזעלען-עקזאַמענס? הויבט זיך גאָרנישט אָן! ס'וואָלט אינגאַנצען אי-בעריג געווען ווי א געגענשטאַנדלאָזער ענין — די גאַנצע פראַגע פון די מייסטער-עקזאַמענס, ווען נישט די געלעגענהייט — די לעצטע איינצי-גע מעגליכקייט — פאַר די עלטערע אַרבייטער צו געניסע פון הנחה-עקזאַמענס. די הנחה עקזאַמענס פאַר טשעלאַדניקעס גילטען נאָר א קורצע צייט. נאָכדעם בעשטימטען טערמין וועלען די אַרבייטער מוזען בייליגען א נאָרמאַלען עקזאַמען, צו וועלכען זיי וועלען זיך קיינמאָל נישט קענען צופּאַסען.

אָבער אונזערע יודישע אַרבייטער פערמאַכען די אויגען אויף דער ווירקליכקייט, מיינען נאָך אַלץ אז דאָס איז קאַטאָוועס, זיי נעמען נישט אין אכט די וואָרענונגען און אַליא'מען און גיבען זיך נישט אָפּ קיין חשבון, אז זיי וועלען דאָס גיך בעדויערען אָבער עס וועט שוין זיין פּע'ספּעלען.

צי דאַרף בכלל אָנגעהן דעם יודישען אַר-בייטער דאָס צעכען-געזעץ, די פערשידענע עקזאַ-מענס א. א.? ער וואָלט זיך אפשר געקענט בע-געהן אָהן דעם אַלעם, וויבאַלד נאָר ער, דער אַר-בייטער, זאָל בעשליסען ביי זיך איינמאָל פאַר אַלעמאָל צו בלייבען זיין גאַנץ לעבען אַנ'אַרבייטער ביי יענעם. אזוי קען דאָס זיין אפשר אין די גרוי-סע צענטערען, אַנדערש איז אָבער אויף דער פּראָווינץ, וואו דאָס רוב יודישע אַרבייטער בעמי-העו זיך איינצואָרדנען אייגענע וואַרשטאַטען, ווערען זעלבסטשטענדיגע האַנטווערקער. דאָס איז נאַטיר-ליך, זיי שטרעבען דערצו נישט בלויז, כדי צו בעפרייען זיך פון פרעמדער עקספּלואַטאַציע, נאָר אויך פאַר דער סכנה פון אַרבייטסלאָזיגקייט: ער האָט נישט קיין אַרבייט אָדער קנאַפּ אַרבייט ביי זיין בעל-מלאכה לוינט איהם אפשר זעצען זיך אַרבייטען פאַר זיך.

דערפון איז געדרונגען, אז דער יודישער אַרבייטער טאָר נישט דורכלאָזען די מעגליכקייט אויסצונוצען די הנחה-עקזאַמענס פאַר טשעלאַדניקעס וועט ער דאָס פערנאַכלעסיגען, האָט ער זיך אַליין פערמשפּט צו זיין אַנ'אייביגער אַרבייטער אין פרעמדע וואַרשטאַטען. פערהאַן נאָך א רייה טעמים פאַרוואָס דער יודישער אַרבייטער מוז זיך צופּאַסען צום צעכען-געזעץ מיט אַלע זיינע חסרונות, טראָץ זיין ווידערווילען און פּרינציפּיעלער געגנערשאַפט.

מיר האַלטען פאַר נויטיג צו וואָרענען די יודישע אַרבייטער, זיי זאָלען זיך ערנסטער פער-טראַכטען איבער זייער גורל און בעמיהען זיך אויסצונוצען יעדוועדע מעגליכקייט צו לינדערען זייער לאַגע. וועלען זיי זיך בעציהען מיט ביטול, וועלען זיי דערמיט בעגעהן לגבי זיך אַליין א גרויסע עוולה, אפשר אפילו א פערברעכען, וואָס וועט זיך שפּעטער אין זיי נוקם זיין.

א. ל.

440 צעכען אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע

אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע געפינען זיך 440 צעכען. פון דעם זענען אין לאָדז גופא פערהאַן 52 צעכען און אין לאָדזער פּאָוויאַט — 24.

פון דער בוי-גרופּע זענען פערהאַן 29 צעכען אין דער האָלץ-גרופּע 87 צעכען, אין דער טעקסטיל גרופּע — 46 צעכען, מעטאַל-גרופּע — 70 צעכען, לעבענסמיטעל-גרופּע — 108 צעכען, לעדער-גרופּע — 81 און אין דער גרופּע פון פערזענליכער בע-דינונג — 19 צעכען.

די גרעסטע צאָהל צעכען זענען שוסטער-צעכען — 67, פליישער 59, טישלער — 55, שמי-דע 41. בעקער — 49, שניידער — 35 א. או. וו.

אויף זינדיגע וועגען

סענסאציאנעל-ראמאנטישער ראמאן פון לאדזער לעבען

(40

קאמיסאר לעווארטאוויטש איז צוגעגאנגען צום טיש, ווי זיין קאלעגע דאנסקי האט אדורכגעזוכט די פאפירען וואס מ'האט געפונען ביי דעם דערמארדעטען מערטענס אין טאש. ביידע קאמיסארען האבען זיך אנגעקוקט און נישט געגלויבט זייערע אייגענע אויגען, אויף דעם ערשטען זייטעל פון דעם גרויסען פאק פאפירען האט זיך געפונען די אויפשריפט „קאפיע פון דער ערפינדונג פון אינזשיניער הענריק הערץ"־

קאמיסאר דאנסקי האט שוין מעהר נישט אריינגעקוקט אין דער גרויסער צאהל ציפערען, צייכנונגען און געאמעטרישע פיגורען, נאר האט זעהר וארגפעלטיג איינגעפאקט דעם קאנווערט און אריינגעלעגט צו זיך אין טאש.

— און איצט קאלעגע לעווארטאוויטש, וועלען מיר אנהויבען אויסצופארשען די עדות פון מערטענס מארד, איך בין זיכער, אז דער דאזיגער מארד וועט אונז ברענגען אויף די שפורען פון דער געגנבעטער ערפינדונג פון „כעמיקפאל" און דער ערפינדונג פון אינזשיניער הענריק הערץ. א פיי־קאנט שטיקעל ארבייט וועלען מיר שוין זיכער דא האבען.

ביידע קאמיסארען צוזאמען מיט עטליכע געהיים אגענטען זענען אריין אינ'ם שכנות'דיגען צימער, וואו ס'זענען געווען פערזאמעלט אלע די וואס זענען זיך צונויפגעלאפען נאך דעם מארד. קאמיסאר דאנסקי האט אנגעהויבען די אויספארשונג, אין דערזעלבער צייט האבען עטליכע געהיים־אגענטען פערחתמעט דאס צימער אין וועלכען ס'איז געלעגען דער ערמארדעטער ביז וואנען ס'וועט אנקומען די געריכטס־מאכט.

קאמיסאר דאנסקי האט אויסגעפארשט איין מענש נאכ'ן אנדערען, אבער קיינער האט נישט געקענט דערצעהלען קיין איין פרט וואס האט געקענט ברענגען דעם מינדעסטען נוצען דער אויספארשונג, אלע האבען כמעט געגעבען דעמזעלבען ענטפער:

— כ'האב געהערט לויפען אויף די טרעפען, עטליכע מענשען זענען געלאפען, פלוצלונג האט זיך דערהערט א געשריי, באנדיטען, ראטעוועט, דאן איז אימיצער אומגעפאלען, ווען איך בין אראפגעקומען, איז שוין נעבען דעם ערמארדעטען געשטאנען דער שאפער יאקוב.

די רייה איז געקומען אויף אויסצופארשען יאקובען. קאמיסאר דאנסקי האט זיך צו איהם געווענדעט:

— איהר זענט געווען דער ערשטער וואס האט בעמערקט דעם מארד, נישט אזוי.

— יא, אזוי איז עס, הער קאמיסאר.

— וואס קענט איהר אונז דערצעהלען וועגען דעם?

יאקוב האט דערצעהלט דאסזעלבע וואס אלע איבריגע.

— אויב איהר האט בעוויזען צו זיין דער ערשטער אויפ'ן ארט פון מארד, מוזט איהר דאך זעהר נאהענט וואוינען, וואוינט איהר אויף דעמזעלבען שטאק?

— ניין, איך וואוין אין דער צווייטער אפיציגע.

— נו, און פון דארט האט איהר געהערט לויפען און שרייען און בעוויזען דער ערשטער אנצוקומען אהער.

יאקוב האט געשוויגען, די פיינליכע שטילקייט האט געדויערט עטליכע סעקונדען און דאן האט יאקוב געענטפערט:

— איך בין נישט געווען ביי זיך אין צימער, איך בין גראד געווען אין דער אפיציגע וואו ס'איז פארגעקומען דער מארד.

— 2 א זייגער ביינאכט? וואס האט איהר דא געטון.

דער אלטער גוטמאן איז בעהבטער צוגעגאנגען צו די קאמיסארען, ראמא איז בלאס געווארען און האט זיך אנגעכאפט אין טיש, כדי זי זאל נישט אומפאלען.

— ערלויבט מיר הער קאמיסאר, אז איך וועל אויף דער דאזיגער פראגע נישט ענטפערען.

— דאס קען איך אייך נישט ערלויבען, ווייל ס'האנדעלט זיך וועגען א מארד און דאס וועגען א שרעקליכען מארד.

— איך קען אייך דערויף נישט ענטפערען.

— אזוי, האט זיך געוואונדערט קאמיסאר דאנסקי, דאס איז מערקווירדיג.

דאנסקי האט אויפמערקזאם אנגעקוקט יאקובען און איהם האבען זיך דערמאהנט די לעצטע ווערטער פון דאקטאר. „דער מערדער איז אהן ספק געווען א שטארקער מענש, אזוי צו ערמארדען דארף מען האבען אנ'אונגעהויערען כח", דאנסקי האט בעטראכט יאקובס פיגור, זיינע ברייטע פלייצעס, זיין געזונד אויסזעהען וואס אלץ האט עדות געזאגט וועגען אנ'אונגעהויערען כח. קאמיסאר דאנסקי האט אלעמען ארויסגעבעטען פון צימער און איבערגעלאזט נאר יאקובען.

— אפשר וועט איהר אונז איצט זאגען וואס איהר האט געטון ד אזין קארידאר 2 א זייגער ביינאכט.

— ניין, איך קען אייך דאס נישט זאגען און וועל נישט זאגען.

— איהר דארפט פערשטעהן, אז מיט אייער שווייגען מאכט איהר אונז גרויסע שוועריגקייטען אין דער אויספארשונג און ברענגט זיך גרויס שאדען.

יאקוב האט נישט געענטפערט, ער האט זיך ערשט איצט אפגעגעבען א חשבון פון דעם, אז זיין לאגע איז א שרעקליכע, אז ער קען ציהען אויף זיך א חשד. אבער זייענדיג רוהיג מיט זיין געוויסען, האט ער זיך נישט געקענט פארשטעלען, אז איהם זאל קענען עפעס פאסירען. עס האט ביי איהם, פערשטעהט זיך, נישט געקענט זיין קיין רייד וועגען דעם, אז ער זאל דערצעהלען, אז ער איז די גאנצע נאכט געווען ביי ראמא.

— ס'טוט מיר זעהר לייד, האט יאקוב געזאגט, אבער איך קען אייך נישט געבען קיין ענטפער אויף אייער פראגע.

קאמיסאר דאנסקי האט צוגערופען 2 געהיים־אגענטען און זיי עפעס איינגערוימט אין אויער אריין, די געהיים־אגענטען זענען ארויס.

— צי האט איהר בכלל געקענט דעם ערמארדעטען, האט קאמיסאר דאנסקי פארטגעזעצט די אויספארשונג.

— יא, איך האב איהם זעהר גוט געקענט.

— צי זענען געווען, וועלכע ס'איז בעציהונגען צווישען אייך?

— ניין, קיין שום בעציהונגען מיט עטליכע וואכען צוריק האבען מיר נאר געהאט א קליינעם אינצידענט צווישע זיך, וועלכער איז אבער באלד פערבייגעגאנגען, האט יאקוב אויפריכטיג און אפענהערציג ערקלערט.

— וואס איז דאס געווען פארא אינצידענט?

— אויך אויף דער דאזיגער פראגע וועט מיר זיין שווער אייך צו ענטפערען הער קאמיסאר.

— איך בעפעהל אייך צו ענטפערען אויף יעדע פראגע, האט קאמיסאר דאנסקי שוין אויף אנ'אמתען זיך צובייזערט.

— אויף די געשטעלטע פראגען קען איך לייד'ער נישט ענטפערען. קאמיסאר דאנסקי האט דאן געהייסען יאקובן אויסלעגען אלץ וואס ער האט ביי זיך אין די טאשען, יאקוב האט נישט פראטעסטירט און אלץ ארויסגעלעגט. פון דער הינטער־טאש האט יאקוב אויך ארויסגענומען א רעוואלווער און אוועקגעלעגט אויפ'ן טיש, קאמיסאר לעווארטאוויטש, וועלכער איז אנוועזענד געווען ביי דער גאנצער אויספארשונג האט אויפמערקזאם בעטראכט דעם רעוואלווער, וועלכער איז געווען אנגעלאדען אויף אלע קוילען. נאכקוקענדיג דעם רעוואלווער האט דער קאמיסאר ביים סאמע הענדעל בעמערקט אויסגראווירט עפעס אנ'אויפשריפט, לעווארטאוויטש האט זיך דערנעהנטערט צום עלעקטרישען לעמפעל און דארט איבערגעלייענט, ראבערט מערטענס, לעווארטאוויטש האט איבערגעגעבען דעם רעוואלווער דאנסקין או זאנגעוויזען אויף דער גראווירטער אויפשריפט. דאנסקי איז אזש אויפגעשפרונגען פאר פרייד.

— וועט איהר אפשר וועלען זאגען פון וואנען איהר האט דעם רעוואלווער.

— דעם רעוואלווער האב איך אפגענומען ביים אינזשיניער מערטענס ווען ער האט געהאט דעם אינצידענט מיט מיר,—און איהר ווילט ווייטער נישט זאגען צוליב וואס דער אינצידענט איז פארגעקומען.

— ניין, דאס קען איך נישט.

אין דעם מאמענט זענען צוריק אריינגעקומען די צוויי געהיים־אגענטען, וואס זענען מיט עטליכע מינוט צוריק אויפ'ן בעפעהל פון קאמיסאר דאנסקי ארויסגעגאנגען.

(המשך קומט).

פרייטאג—שבת דאווענען
אין פילהארמאניע
פרייטאג, דעם 13. מערץ (כ"ד אדר)
5.30 אווענד
שבת, דעם 14. מערץ (כ"ה אדר),
פ' ויקו"פ, פ' חדש, 9 פריה
וועט דער בעוואוסטער און בעליבטער
7-יעהריגער חזנ'דל
נחומ'ל
עפשטיין
צוזאמען מיט דעם שטראסבורגער חזן
סראטקע, וועלכן דער עולם האט בעוואונדערט אויף די פערגאנגענע קאנצערטן
דאווענען - אין דער פילהארמאניע
ביידע מאל דאווענען
אויף איין בילעט. בילינע פרייזען!
זונטאג ד. 15-טען מערץ, 12 בייטאג
פאר קינדער, שול-יוגענד
און דערוואקסענע
פאפולערער קאנצערט פון
נחומל עפשטיין
פרייזען 75 גר., 1 זל. 1.50, און 2 זל.
בילעטן צום דאווענען און צום קאנצערט
שוין צו בעקומען אין פילהארמאניע-קאסע

Dr. Z. Rakowski
פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן
אין לעמשניצע זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3

22. מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס, 1-טער ציהונגס-טאג

75,000 168013.
20.000 57.
[illegible].000 68790.
10.000 134009 145505.
5.000 130363 136879, 149275 182693.
3.000 4843, 17094 94066 104058, 164863. 193632, 205331
2,000 827, 11392 17801 18997, 22205, 30674, 40393., 42121 66867, 78187 87095 90208 96420, 101932, 104343, 110014 119954 126914 129797 143549 164636 174925 183374 194779 195253 195383
1.000 20556 24151 28884 44458
46369 56504 60257 60411 65576 66247 68506 73010
79303 85865 94492 96559 98989 103856 118408
120379 120381 127856 128660 135801 145069
144951 154205 138599 159850 165875 169829
171432 175421 181043 185397 193745 197028
199602 200418 206182 209793.
500 75 2363 3004 4402 6367
7109 8403 19069 13282 14089 14973 16009 16789
18015 18385 19404 20124 21120 21236 21871 22200
22859 22920 26918 26966 27203 27461 27974 29789
30219 31081 32406 32857 32884 35396 37945 39023
42081 42244 43781 45578 45954 46066 47334 49311
50348 50724 51052 51870 52457 53623 56289 56366
57477 60049 60471 63255 65695 68054 73208 73301
74514 74837 75471 74783 76622 76626 80214 80254
82209 82715 82732 83132 83705 83876 85149 85907
85995 86926 88891 91113 91545 92691 96343 97317
100530 103538 104482 105893 107018 107278
108201 108337 115117 116288 116304 122142
122386 125458 126151 126853 128585 129813
133597 138377 140476 143507 143969 146441
147607 149823 151047 156200 156478 159214
159833 161237 162682 162805 163047 163547
164305 168665 169290 169349 170383 170691
171067 171112 172190 173892 177578 177948
179112 180423 180604 181978 182097 183755
184089 1187030 188249 189258 189635 193663
195838 197033 198175 198334 198780 200093
201697 206622 206721 208093 208270.
250
159 213 371 524 66 799 991 1035 260 95 382
422 58 70 87 529 621 56 2062 215 76 459 60 78
580 98 764 83 804 900 75 80 3060 83 129 49 277
301 405 547 752 58 806 21 909 4132 393 692 715
90 92 873 5225 64 303 48 404 24 511 600 66 725
848 57 961 6084 474 87 608 23 711 15 30 61 75
78 882 7023 28 160 269 765 69 729 35 62 818 27
43 61 81 935 49 8004 142 271 82 315 16 400 17 528
53 628 31 700 43 810 46 948 76 9072 79 122 818
22 75 343 74 97 490 540 431 763 820 919 37 83
10000 18 26 62 93 143 297 372 74 442 570 697
619 25 77 80 845 950 11085 125 52 338 75 435 66
525 76 610 15 730 69 829 44 54 12007 201 361 466
73 524 549 715 826 64 84 13018 155 376 77 542
680 742 86 96 870 964 14192 95 97 405 81 564
762 63 820 51 917 29 51 15049 122 256 81 324 505
652 705 37 836 917 35 99 16062 124 273 338 70
414 613 21 78 702 836 920 36 17077 133 57 361
68 512 17 19 632 46 735 71 72 73 839 82 93
18135 48 58 59 71 75 238 87 361 596 750 864
916 92 19016 112 342 67 82 504 14 87 653 730
828 83 915 32 20018 13086 208 370 79 454 549 50
71 74 610 64 82 738 42 858 79 974 81 85 21046
82 83 209 47 57 325 47 64 66 74 80 400 515 693
94 742 933 22216 48 54 345 408 51 515 48 684
23026 34 45 92 103 65 244 51 351 55 68 433 36
605 13 829 37 57 24204 478 526 65 694 854 77
25092 208 351 76 89 457 84 563 631 706 48
817 30 57 62 26043 44 67 103 48 419 735 54 73
809 27027 154 76 469 571 620 700 12 73 826 953
28013 21 75 130 210 32 601 745 91 805 934 91
29040 83 140 99 204 467 547 860 940 84 30056
115 79 226 41 56 77 671 875 954 31010 55 63 105
223 25 64 29 410 26 39 59 571 612 30 775 865
32248 411 863 33098 124 56 209 92 322 84 432
522 29 81 606 82 83 761 939 71 34017 56 75 98
102 237 78 399 542 50 705 45 877 35077 91 157
63 90 229 292 502 55 60 673 790 992 36084 90
344 509 17 620 79 745 73 75 929 47 83 37078 86
344 48 549 604 40 884 987 38002 81 131 216 377
665 73 791 819 36 94 935 39000 37 195 210 91
303 62 68 92 405 617 80 87 877 926 40210 32 75
414 33 51 81 41008 216 81 454 525 658 776 807
914 67 42029 34 273 439 516 27 60 63 69 80 655
718 51 99 913 38 42 63 43066 110 207 67 333 57
60 578 733 87 890 97 993 44196 218 20 362 80
537 43 86 693 771 844 45065 138 327 47 490 857
90 46021 6130 808 931 47050 66 91 94 139 203
51 325 81 408 68 74 535 608 747 819 84 48006
39 94 157 58 394 462 530 89 651 736 808 64
49065 317 23 36 59 69 540 71 646 70 846 926.
50003 287 98 323 27 455 72 522 86 627 53 63
51003 9 138 351 86 89 428 661 773 947 88 52079
173 229 365 587 602 705 35 52 865 950 82 53023
79 105 68 90 420 93 608 17 77 903 20 54034 70
264 329 430 31 82 551 623 55112 226 73 85 335
781 94 978 56128 208 65 348 436 653 62 65 703
10 12 63 82 90 914 35 57026 33 84 298 323 41
91 577 78 642 57 76 772 83 58018 41 84 158 68 69
206 74 79 88 323 63 77 467 68 547 759 804 13
913 59053 167 239 46 81 484 503 61 79 711 24
877 80 60016 33 54 75 88 521 607 754 802 85
61148 91 291 396 418 722 76 78 864 87 909 14
62068 128 214 368 418 30 40 577 642 75 733 81
830 47 903 63004 70 73 213 43 72 322 419 49 521
718 50 894 45 988 64005 98 194 95 220 26 68 460
517 44 659 95 910 65094 221 88 95 312 530 767
66068 97 183 483 504 76 600 1 728 818 40 906
11 60 67105 328 63 67 498 535 73 709 807 21 98
68129 61 209 27 77 332 74 486 525 730 836 39
978 69004 190 306 409 84 510 24 602 920 70008
87 96 123 229 552 63 729 79 854 985 71079 147
63 409 525 29 703 27 60 72 905 61 72131 68 99
304 19 30 547 97 764 90 851 55 73095 197 228
323 512 709 825 927 74144 393 777 819 935 42
58 94.
75002 14 51 183 273 86 320 441 46 56 562 630
731 49 930 97 76082 232 39 372 459 69 712 60
933 98 77157 284 476 514 79 601 73 743 840 85
910 78010 197 280 301 22 32 449 59 99 564 647
67 740 63 800 44 939 62 79036 204 47 96 98 317
21 38 547 66 80 608 19 26 81 789 813 16 48 900
80073 106 18 248 318 63 406 28 49 547 68 76 92
682 749 890 954 81015 41 71 107 93 353 484 99
510 20 57 767 81 870 82126 42 218 450 205 13 58
83 83291 310 83 424 515 17 29 34 615 771 819
56 72 900 96 84031 106 98 466 508 56 95 609 804
24 74 989 85063 80 112 319 422 60 65 81 600 6
63 86071 81 138 236 396 434 65 67 79 702 23 78
956 87249 314 51 67 488 525 630 38 75 783 97
979 90 88014 16 33 77 133 68 79 225 47 305 26 73
79 464 591 647 99 709 23 91 96 89016 161 69 202
72 87 94 461 515 31 81 608 41 58 807 18 959
90116 57 62 266 83 423 89 502 651 63 771 806 88
940 91916 93 137 65 279 333 48 476 77 664 94 744
57 92214 39 99 326 81 464 508 16 93039 47 51 108
51 80 287 332 428 54 645 735 36 81 815 24 94093
74 152 382 430 52 530 631 64 68 774 804 29 51
81 926 65 83 95059 104 5 203 25 44 90 329 43 419
61 62 506 64 71 649 715 900 61 96030 170 367 89
424 89 503 22 99 678 846 77 84 931 97040 168 221
417 49 77 578 94 663 67 751 819 21 929 63 98054
66 83 161 77 274 408 26 534 722 828 99043 127
250 361 262 639 60 801 41 65.
100112 18 230 34 322 70 74 89 96 475 553 668
740 75 860 101102 252 383 411 42 50 76 608 23
49 755 65 94 843 83 946 102031 48 86 117 22 93
234 35 49 85 302 51 62 96 417 5103 18 41 651
811 925 103063 180 380 570 717 73 879 104054 103
69 233 89 411 527 66 603 957 105006 8 30 37 43
118 343 409 599 630 65 855 920 22 78 106291 399
526 614 58 86 732 107129 521 23 57 815 980 108027
41 45 53 76 147 240 56 75 315 455 575 799 932 56
109008 85 290 300 525 29 99 722 729 907 110263
75 326 37 62 71 411 18 83 559 74 619 33 711 32
887 111089 113 34 266 77 356 414 704 78 95 807
63 112040 51 116 69 347 421 503 27 75 647 883
95 926 28 41 49 81 88 113047 173 219 50 68 76
441 65 575 92 670 724 69 925 114510 754 71 832
41 953 62 115055 73 134 79 82 227 32 69 516 77
629 916 116029 46 113 37 44 237 343 93 446 538
49 404 79 535 46 51 93 603 98 797 988 119024 94
97 245 355 64 591 95 601 96 880 910 70 77
120057 104 24 235 337 41 542 637 46 711 811 42
87 900 10 121102 315 31 43 416 580 665 737 828
926 32 12062 151 57 81 211 35 44 63 348 491
568 618 19 727 841 43 123130 605 37 91 96 799
814 846 969 124093 141 82 554 628 838.
125303 400 15 66 545 702 45 845 916 51 126080
95 101 20 35 39 45 216 386 454 515 57 677 771
844 975 127099 160 222 75 425 62 589 628 36 66
72 96 718 23 816 46 921 41 64 128023 34 41 77
210 91 302 409 508 682 96 727 819 979 129031
91 117 61 233 86 89 349 409 651 734 888 925 52
130023 232 97 472 88 502 627 81 131126 60 300
81 424 89 608 11 65 762 825 926 89 132045 116
27 47 212 80 305 418 563 619 28 43 52 986 133031
41 63 86 243 507 700 40 50 806 39 134006 347
55 515 39 666 81 947 135013 171 332 435 41 89
603 33 744 916 81 84 136025 77 79 83 98 140
66 92 389 494 581 707 16 982 137036 57 91 216
332 527 608 41 871 959 138001 122 34 63 69 241
624 772 813 64 920 139081 121 87 387 422 88 587
687 89 746 803 949 140199 338 86 599 607 35 59
89 743 45 72 824 936 72 141010 61 142 75 91 123
49 327 421 554 85 725 95 848 955 142112 16 60
70 210 58 366 447 67 72 534 76 720 36 50 800
83 975 77 93 143006 [illegible] 88 220 68 313
14 65 409 529 52 600 19 82 97 741 816 23 46 48
144003 415 43 808 498 552 658 72 145026 74 162
309 86 92 400 597 748 56 945 68 146143 243 331
499 532 45 651 926 147072 282 85 301 468 521
681 84 91 865 148055 346 413 73 76 528 669 754
803 41 149051 249 62 85 333 501 66 73 646 736
75 863 986.
150190 269 356 73 468 544 663 785 91 839 74
85 927 151068 140 56 412 22 542 55 639 929
152311 25 80 444 81 98 99 857 153054 160 295
311 438 71 516 726 829 51 61 64 154048 76 104
79 388 417 39 98 542 665 971 155162 364 67 434
567 622 40 54 863 99 941 67 156083 226 318 73
757 900 157123 62 410 88 679 731 924 158034
61 160 78 339 449 518 667 77 785 817 927 159143
68 93 211 12 68 72 339 438 643 735 64 84 96
160023 138 332 38 443 70 541 640 52 77 875 901
161021 51 112 56 207 415 75 77 615 92 988 162034
122 210 361 401 06 83 509 670 812 163041 71
170 98 218 32 353 367 83 489 717 924 32 46
164106 541 52 867 945 165118 46 324 401 66 93
536 695 748 811 12 65 902 71 166200 86 326 424
743 93 821 900 90 167063 124 42 241 322 448 69
562 736 70 73 823 49 57 97 941 95 168342 96 453
68 501 46 60 598 657 742 71 859 77 958 83 169064
85 108 258 491 630 777 968 87 170004 11 184 324
31 447 75 553 644 51 763 891 171031 99 101 311
72 97 524 52 631 842 905 54 65 31 172118 171
541 642 774 828 29 982 173107 21 208 598 624
63 40 892 905 34 97 174001 10 133 69 337 600 775
878 95 938.
175061 203 310 526 38 855 84 910 90 176068
257 326 528 571 94 682 766 95 940 80 177046 203
20 21 320 51 444 63 583 720 826 71 942 46
178039 84 91 189 90 248 63 91 338 480 735 73
87 817 75 910 179009 121 22 25 79 210 17 73
423 85 98 572 87 683 757 892 900 93 180117 43
388 404 23 474 85 600 708 09 28 98 960 181027
441 656 94 726 53 182014 216 88 328 444 602 77
809 63 942 91 183000 04 30 172 206 329 47 420
575 629 656 882 184020 211 427 41 557 75 742
874 85 929 527 735 57 824 49 900 54 70 187057
170 71 211 35 328 50 65 437 528 605 20 87 735
53 95 998 188025 082 136 50 64 454 550 669 647
68 761 91 836 907 17 39 189007 18 186 254 372
413 19 746 684 709 83 851 57 84 930 190219 54
403 490 714 18 30 949 191006 90 107 52 228 341
424 507 44 645 721 816 192096 97 194 240 156
74 418 31 525 705 58 925 78 193187 289 341 459
500 118 51 62 94 985 99 194203 69 305 71 455 682
722 38 195032 120 256 431 53 577 670 874 902 52
195010 136 276 359 406 647 75 97 723 32 42 67
820 990 197058 112 214 40 372 417 37 46 532 98
621 58 73 852 949 53 67 198014 80 99 186 258
92 460 535 72 653 84 89 866 89 866 91 954 199001
02 37 122 201 19 43 358 436 530 40 671 79 744
855 910.
200152 93 261 361 83 406 611 45 700 880 970
76 201070 349 61 83 562 65 785 831 967 202071
227 313 525 70 75 620 30 731 99 818 43 925 68
203124 431 87 503 80 600 752 805 43 204091 124
210 419 46 542 52 79 647 732 59 849 76 953 74
88 205293 862 96 945 54 206005 15 57 80 130 82
231 68 74 322 491 532 41 99 683 878 92 97 965
207064 342 98 424 82 560 74 734 60 76 816 35 55
83 946 208032 71 074 206 48 424 522 627 754 867
959 209078 117 59 77 238 266 421 604 99 774 982
95.

„KONSUM"

PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.

ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

גרויסער אויסוואהל פון **קאווע=סערוויזען** צו זעהר נידריגע פרייזען. מאָדערנע מוסטערן.	**זשאקארד=טישטיכער** 140 X 140 א גרויסער אויסוואהל פאר א שטיק 5.27
קוכען-געשירען **אלומיניום** (קאָמפלעט) וואָס בעשטעהט פון 28 שטיק אויף אויסצאָהלונגען ביז 10 חדשים פאר 175 זל.	**קאָלירטע טישטיכער** 7.10
עמאלירטע און פאיאנס-געשיר אין א גרויסען אויסוואהל.	גרויסער אויסוואהל פון ווייסע און סאלירטע **לייווענד** אויף טישטיכער ברייט 140 און 150 צענטימעטער
פרעס=אייזענס געניקעלטע מיט 2 דושעס 10 זל.	**האנדטיכער frotté** פאָרנעהמסטע קוואליטעט פאר א שטיק 2.59

מיר בעזיצען אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון סחורות
סעקונדא, בראק און רעשטלעך

מיר מאכען אויפמערקזאם דער ג' קונדשאפט אויף די ווידזעווער ארטיקלען פון דער ספעציעלער מארקע

גאָבעלין-קאפען זעהר שעהנע מוסטערן פון 13.50 **גאָבעלין-קאפען** זיידענע פון 29.50 **ריפס קאפען** זיידענע פון 28.00	**פארהאנגען** קאָלירטע אויפ'ן מעטער 1.— **פארהאנגען** ווייסע „ „ 1.15 **עטאמין-פארהאנגען** פון 3 טיילען 12.75 **טיול-פארהאנגען** פון 3 טיילען 17.50

דאמען=וועש

העמדער פאר מעדלעך פון 1.10
טאָג-העמדער פון 2.45
טריקאָ-**קאָמבינאציעס** פון 4.45
גאָרסעט=פאסקעס פון 2.25

Tweedy אויף קליידער פון 5.90 **Tweedy** אויף פאלטענס „ 12.75	**וואש=זיידע** 1.95 **זיידענער ריפס** 4.— **זיידענער זשארזשעט** איזהעכסטע קוואליטעט 12.50

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.